

Przegrywanie kaset VHS na płyty DVD

Tel. 32 751 91 30, (pon-pt, 8:00 – 16:00)
lub 733 180 333 info: biuro@ct.jaworzno.pl

CENA PRZEGRANIA

VHS na DVD – 40 zł,
VHS do pliku mp4 – 50 zł
(do odtwarzania na każdym urządzeniu)
Płyty winylowych – 20,00 zł
Kaset magnetofonowych – 15,00/20,00 zł

Narodowe Święto Niepodległości

11 listopada

program obchodów na str. 3

Jaworzno – prawa miejskie 1901 r.

Tygodnik
Lokalny

8 – 14 LISTOPADA 2023 r.
nr 45/1675 rok XXXII

cena 3,00 zł w tym 5% VAT
nr indeksu 355089 • <http://www.ct.jaworzno.pl>

Tytuł pojawił się w roku 1798

ABY NASZE MIASTO BYŁO LEPSZE

Co TYDZIEŃ

Grzegorz ma już 333 m

Prace nad głębieniem szybu Grzegorz należącego do ZG Sobieski w Jaworznie sukcesywnie postępują. Szyb ma dokładnie 333 m, co oznacza, że zaawansowanie inwestycji przekroczyło połowę planowanej głębokości szybu.

Budowa szybu Grzegorz jest najważniejszą inwestycją tego typu w polskim górnictwie węgla kamiennego. Jego ukończenie jest kluczowym elementem przedsięwzięcia, dzięki któremu jaworznicka kopalnia uzyska dostęp do pokładów węgla o wysokiej jakości niezbędnych do zasilania nowoczesnych bloków energetycznych oraz zaopatrzenia gospodarstw domowych.

cd. na str. 2

Niesamowita zorza polarna

W Jaworznie, na najwyższym wzniesieniu miasta, Włodzimierz Bubak sfotografował nie tylko zdarzenie astronomiczne. Zorza polarna zwykle jest zarezerwowana dla znacznie wyższych szerokości geograficznych, teraz widziana była jednak również w Jaworznie. Miejscowy entuzjasta astronomii uchwycił ją na zdjęciu.

Gratulujemy pięknego zdjęcia wykonanego z Góry Przygoń w Ciężkowicach. Prace Włodzimierza Bubaka można obserwować na profilu „Trzeci Plan” na Facebooku.

FM

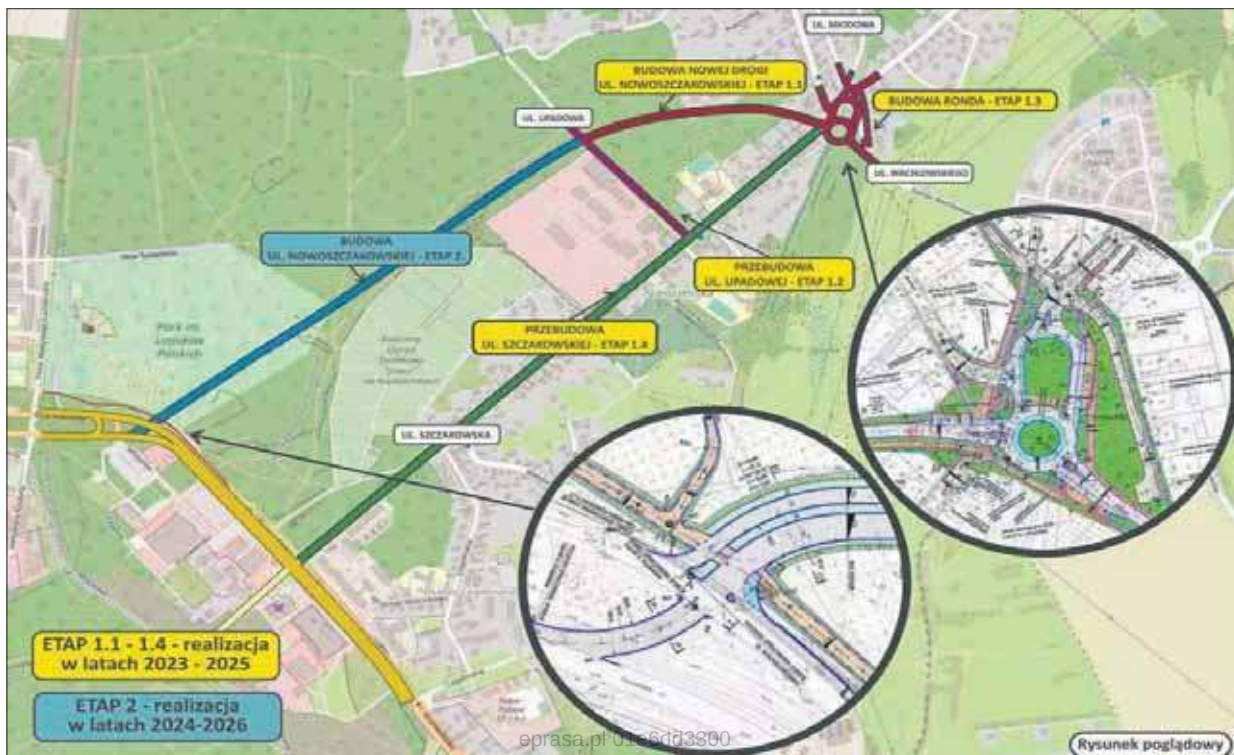
– Zorza o takiej intensywności na naszej szerokości geograficznej zdarza się raz na dekadę, może rzadziej, dlatego jestem bardzo szczęśliwy, że mogłem być w odpowiednim miejscu i czasie! Zdjęcie powstało z wykorzystaniem techniki focus stacking – jedna ekspozycja z ostrością ustawioną na gwiazdy w czasie kulminacji zorzy i przejaśnień w zachmurzeniu, a druga wystrzona na lampę ze mną w kadrze – mówi Włodzimierz Bubak, autor zdjęcia.

Foto: Włodzimierz Bubak

Rusza przebudowa Szczakowskiej

Rusza przebudowa ul. Szczakowskiej. Miasto poinformowało o podpisaniu umowy z wykonawcą.

– Rozstrzygnięto przetarg na kompleksową przebudowę ul. Szczakowskiej i podpisano umowę z wykonawcą. Naj-

korzystniejszą ofertę złożyła firma Rembud Trzebinia sp. z o.o., która za ponad 44 mln złotych zrealizuje zadanie budowlane od skrzyżowania z ulicą Grunwaldzką do planowanego ronda na zbiegu ulic: Chropaczówka, Miodowa, Górnośląska, Wachlowskiego, Szczakowska i nowy odcinek drogi ul. Nowoszczakowskiej. We wtorek, 31 października 2023 r. została podpisana umowa z wykonawcą – informuje urząd miasta.

Komunikat jest napisany enigmatycznie i oznacza, że w pierwszym etapie będzie wybudowany mały fragment ul. Nowoszczakowskiej o długości 600 metrów.

Kolejno będzie realizowana przebudowa ul. Upadowej wraz ze skrzyżowaniami.

cd. na str. 2

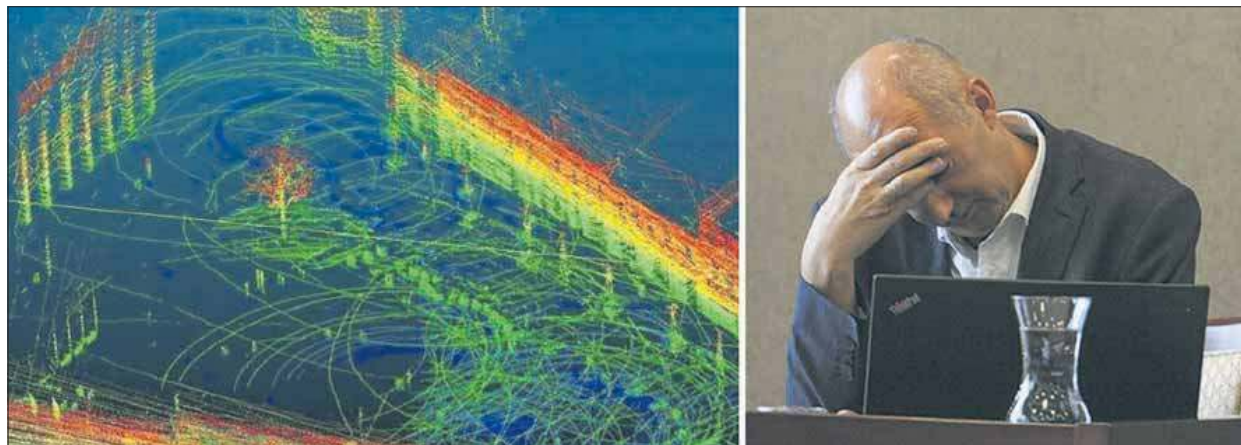
ISSN 1232-2008

9 771232 200001

105. rocznica odzyskana przez Polskę niepodległości przypada w tym roku

Zapowiadane autobusy autonomiczne wyjechały, ale w Katowicach

„W ciągu pięciu lat na ulicach Jaworzna mogą się pojawić autobusy autonomiczne” – tak prezydent Silbert mówił w 2018 roku. Po 5 latach takiego wynalazku w naszym mieście nie widać i nie zapowiada się, żeby się to zmieniło.

W 2018 roku Jaworzno rozpoczęło współpracę z Instytutem Transportu Samochodowego w Warszawie oraz firmą Comtegra SA. Celem jej było stworzenie takich wytycznych prawnych, technicznych i organizacyjnych, aby do komunikacji miejskiej wprowadzić autonomiczne autobusy.

Autonomiczne autobusy, czyli autobusy, które jeżdżą bez kierowcy. Taki autobus wyposażony jest w szereg kamer, czujników

i radarów. Które pozwalają mu poruszać się po wcześniej zeskanowanej trasie.

5 lat temu podjęto decyzję o rozpoczęciu przygotowań, aby taka forma przewozu stała się faktem. W nocy z 28 lutego na 1 marca 2018 roku na ulice naszego miasta wyjechały specjalne, testowe pojazdy, które skanowały je za pomocą laserów. Lasery te miały wyłapać każdy najmniejszy detal istniejącej wtedy infrastruktury.

Jaworzno poniosło koszty wizji prezydenta Pawła Silberta i jak się okazuje, na wizjach i wydatkach się skończyło.

W 2021 roku na placu zajędźni PKM Jaworzno odbył się test systemu autonomicznego pojazdu. Mówiono wtedy, że nie jest to konkretny pojazd, który w przyszłości ma jeździć po ulicach miasta.

Pierwsze testy tego typu pojazdu ruszyły ostatnio w Katowicach. Pojazd wyposażony jest w sensory, skaner obiektów 3D oraz sztuczną inteligencję. W kokpicie pojazdu zasiada na razie jeszcze kierowca, który

jeśli tylko zajdzie potrzeba, będzie mógł nad tym pojazdem zapanować.

To kiedy takie rozwiązanie trafi do Jaworzna? Pracę nad wdrożeniem tego pomysłu władze miasta rozpoczęły ponad 5 lat temu i raczej nie zapowiada się, aby w najbliższej przyszłości moglibyśmy zobaczyć autonomiczny autobus w naszym mieście.

– W ciągu pięciu lat na ulicach Jaworzna mogą się pojawić autobusy autonomiczne – tak prezydent miasta Paweł Silbert mówił na konferencji „Miasto idei” w 2018 roku.

Jednak tylko na testach się skończyło. W Katowicach tamtejsze władze planują wdrożyć testy z pasażerami już w przyszłym roku na wiosnę. Jeżeli wszystko pójdzie zgodnie z założeniami, to władze miasta będą zainteresowani kupnem tego typu pojazdów.

IW

Dokończenie ze str. 1

Grzegorz ma już 333 m

– Budowa nowego szybu oraz uruchomienie eksploatacji złoza „Dąb” ma umożliwić zachowanie stabilnej produkcji węgla dla energetyki w horyzoncie czasowym określonym przez Ministerstwo Aktywów Państwowych – mówi Jacek Pytel, prezes zarządu Taurona Wydobycie.

– Inwestycja w złoże „Dąb”, ma zapewnić dedykowane paliwo dla niskoemisyjnego bloku energetycznego 910 MW w Jaworznie. Na terenie inwestycji wykonano do tej pory infrastrukturę po-

wierzchniową, niezbędną do głębienia szybu i wydrążono ponad 311 metrów w obudowie ostatecznej. Nieprzerwanie utrzymywany jest płaszcz mrozeniowy zabezpieczający drażnienie szybu – dodaje Jacek Pytel.

Z końcem października głębokość szybu osiągnęła 333 metry głębokości z planowanych 591,2, czyli ponad 56 proc. zaawansowania. Prace przebiegają planowo. Prognozowane zakończenie i oddanie szybu do użytku nastąpi w 2027 r.

IW

Nocny połów karpi

Pan Piotr, wędkarz z Jaworzna, pochwalił się efektem swojego połowu karpi na jaworznickich wodach. Udało mu się złowić kilka imponujących okazów.

Pan Piotr to wędkarz z ponad 10-letnim stażem. Swoje połowy dokumentuje na facebookowej stronie Pich Carp Fishing facebook.com/pichcarpfishing oraz kanale YT Pich Carp Fishing TV youtube.com/PichCarpFishingTV, gdzie dzieli się też wskazówkami, jak łowić co większe okazy ryb.

Kilkanaście dni temu, w nocy z 21 na 22 października, wędkarz

odbył zasiadkę nad jedną z jaworznickich wód PZW.

– Miejsce, w którym miałem położone zestawy końcowe, nie było wcześniej nęczone, dopiero po przyjeździe nad wodę zanęciłem samymi kulkami proteinowymi o ciekawym zapachu najbardziej śmierdzącego owoca świata, czyli „Durian” od RK Baits – pisze pan Piotr.

Efektem wspomnianego połowu było kilka znacznej wielkości okazów karpia. Poniżej film z całym przygotowaniem i złowionymi rybami.

AZ

Blog: Czuć swąd kampanii wyborczej

Wysyp internetowych kont i setki internetowych komentarzy wskazują na to, że kampania samorządowa zaczęła się na dobre. Wygląda na to, że rozegra się ona w internecie. Można także przypuszczać, że będzie dużo ostrzejsza niż poprzednie. Widać już spore ruchy na urzędowych kanałach dystrybucji. Z jednej strony dyrektor MZDiM-u kieruje np. doniesienie na ważnego radnego z opozycji, z drugiej miasto wprowadza kolejnych graczy w miejsce skompromitowanych kanałów, na które ma czy miało przemożny wpływ. I o dziwo, nawet starzy aktywiści zostali reanimowani, by urządzać internetowe harce przeciwko opozycji.

W najbliższych dniach trzeba się będzie przyjrzyć metodom działania samorządowych mediów. Rzecznik magistratu,

który zrezygnował z krakowskiej kariery na skutek prawdziwych czy bezpodstawnych oskarżeń o wykupywanie trolli, jest u nas PR-owcem i coraz częściej angażuje się w publiczną debatę w mieście. Tam nikt mu nie udowodnił, że brał udział w procedurze zakupu nieprawdziwych kont i komentarzy, ale samo podejrzenie zapewne przyczyniło się do tego, że musi teraz dojeżdżać do pracy z Krakowa do Jaworzna. Poza tym ekipa Silberta chyba nie ma w mieście na kim się oprzeć, więc posilkuje się specjalistami od PR z Krakowa i Sosnowca. Ciekawe, czy ci „kupowani z zagranicy” ludzie będą tak wierni, gdy okręt zacznie tonąć?

My za to od tygodnia zmagamy się z hakerskimi atakami na stronę internetową jaw.pl, a pod wieloma tekstami na temat polityki pojawiają się ko-

mentarze osób bez imienia i nazwiska, i bez żadnej internetowej historii. Jedno co ich łączy to podobna retoryka, że: wszystkie problemy miasta są wyolbrzymiane przez redakcję, a jest przecież tak dobrze! Czy zbieżność tej internetowej narracji jest przypadkowa?

To potwierdza, że ta kampania może być bardziej brutalna niż wcześniejsze. Obraz kampanii może skutecznie odmienić jedna informacja – gdy kandydatem na prezydenta, który będzie się mierzył z Silbertem, będzie kobieta. Wówczas należy wątpić, czy takie brudne zagrywki w stosunku do niej będą przynosiły korzystny efekt wizerunkowy dla Silberta.

Będziemy obserwować i relacjonować dla Państwa wszystkie ruchy, które powoli zaczynają się przebiegać do przestrzeni publicznej.

Franciszek Matysik

Dokończenie ze str. 1

Rusza przebudowa Szczakowskiej

Następnie budowa ronda – ul. Szczakowska, Miodowa, Górnośląska, Wachlowskiego, Chropaczówka.

Dopiero na końcu ma odbyć się kompleksowy remont ciągu ulicy Szczakowskiej – od ulicy Grunwaldzkiej do ulicy Upadowej. Wtedy nie będzie alternatywy do przejazdu z Jana Kantego do Szczakowej. Może to oznaczać drogowy Armagedon.

Miasto ma wystąpić o dofinansowanie budowy nowego ciągu ulicy Nowoszczakowskiej, ale ta budowa ma zakończyć się po remoncie Szczakowskiej. Kolejność tych prac wydaje się źle przemyślana. Najpierw potężne utrudnienia komunikacyjne, zwięźnienie i kamera-

lizacja Szczakowskiej, a dopiero potem budowa nowego śladu alternatywnej drogi?

– Mamy duże doświadczenie w realizacji projektów zewnętrznych i przebudowie arterii miejskich – mówi na stronie jaworzno.pl prezydent **Paweł Silbert**.

Po tym, co widzimy na estakadzie w Byczynie, na ulicy Grunwaldzkiej na Pechniku i w Dąbrowie Narodowej, gdzie nikt nie pracuje, a remonty są nieskończone, zapewnienia Silberta brzmią mało wiarygodnie.

Prace rozpoczyna się jeszcze w tym roku. Zakończenie projektu przewidziane jest na listopad 2025 roku.

IW

Jaworznicka Izba Gospodarcza powstała w **2011** roku

Pierwsze kroki w biznesie. Szkolenie JIG dla uczniów

Jaworznicka Izba Gospodarcza zorganizowała cykl szkoleń dla uczniów szkół średnich w projekcie „Przedsiębiorcze Jaworzno”. Idea jest promowanie przedsiębiorczości u młodych ludzi, którzy są przyszłością dla rozwoju naszego miasta.

Jaworznicka Izba Gospodarcza jako jednostka samorządu regionalnego stawia na młodych, w ramach

projektu co roku organizuje prelekcje i szkolenia, aby mówić i zachęcać do przedsiębiorczości.

– Jaworznicka Izba Gospodarcza wspiera przedsiębiorczość w mieście na różnych poziomach. Nasze działania edukacyjne skierowane są uczniów, czyli przyszłych przedsiębiorców są realizacją jednego ze strategicznych celów izby nakreślonych przez Jerzego Zamarlikę – mówi **Mateusz Łętowski**, prezes JIG.

To właśnie młodzi ludzie mają odważne i nowoczesne pomysły. Widać to również po pracach nadesłanych na konkurs „Mój pomysł na

biznes” realizowany przez izbę gospodarczą.

Na temat pierwszych kroków w biznesie prelekcję prowadził **Mateusz Maik**, ekspert z dziedziny inkubatorów przedsiębiorczości. Szkolenia „Pierwsze kroki w biznesie. Możliwości wsparcia dla pomysłów na biznes” odbyły się w dwóch szkołach w CKZiU oraz w I Liceum Ogólnokształcącym.

Szkolenia są częścią projektu Przedsiębiorcze Jaworzno – Między pokoleniowy program rozwoju gospodarczego Regionu, który jest wspierany przez Samorząd Województwa Śląskiego.

IW

Sosina nagrodzona

Zalew Sosina w Jaworznie został nagrodzony w ogólnopolskim konkursie Towarzystwa Urbanistów Polskich na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń w Polsce w 2023 roku w kategorii „Nadwodna przestrzeń publiczna”.

Jak czytamy w uzasadnieniu, nagrodę przyznano za realizację projektu obejmującego zagospodarowanie terenu nad zalewem Sosina, dzięki czemu przez rekultywację przywrócone zostały wartości przyrodnicze i użytkowe tego akwenu.

Projekt, wg komisji, jest dobrą odpowiedzią na rekreacyjno-wypoczynkowe potrzeby mieszkańców samego Jaworzna, jak i całego

regionu. Organizator konkursu podkreśla staranne wpisanie rozwiązań architektonicznych i przestrzennych w nadwodny krajobraz oraz jasny podział na strefy funkcjonalne, dzięki czemu powstała przestrzeń wykorzystywana może być zarówno

do rekreacji, jak i do aktywności fizycznej. Organizator zauważa również estetyczne wykonanie całości, z poszanowaniem naturalnego potencjału terenu i użyciem odpowiednio dobranych do zadania materiałów.

AZ

Narodowe Święto Niepodległości – plan uroczystości

W tym roku przypada 105. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości. Gdzie odbędą się uroczystości z okazji Narodowego Święta Niepodległości i jaki będzie ich przebieg?

Program uroczystości:

11 listopada 2023 r. (sobota)

• godz. 9:00 – Uroczysta msza św. w intencji Mieszkańców i Ojczyzny – Kole-

giata św. Wojciecha i św. Katarzyny,

• godz. 10:15 – Przemarsz orkiestry oraz uczestników uroczystości pod Pomnik Niepodległości; okolicznościowe przemówienie; montaż słowno-muzyczny w wykonaniu artystów ATELier Kultury w Jaworznie; składanie kwiatów – Pomnik Niepodległości w Rynku,

• ok. godz. 11:00 – Wręczenie nagród Prezydenta Miasta Jaworzna za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury – ATELier Kultury w Jaworznie.

Zachęcamy do włączenia się w obchody Narodowego Święta Niepodległości poprzez wywieszenie białoczerwonych flag.

AZ

Miał 3 promile i uciekał przed policją. Uderzył w nowy policyjny radiowóz

W dramatycznych okolicznościach jaworzniccy policjanci zatrzymali 45-letniego mężczyznę, który, podejrzany o jazdę pod wpływem alkoholu, zignorował polecenia zatrzymania i podjął ryzykowną ucieczkę. Wydarzenia te miały miejsce w niedzielny wieczór na ulicach miasta, gdy dyżurny wysłał patrol na ul. Jaworową w odpowiedzi na zgłoszenie o potencjalnie nietrzeźwym kierowcy.

Pomimo użycia sygnałów świetlnych i dźwiękowych przez funkcjonariuszy, kierowca volkswagena nie zastosował się do wezwania, co doprowadziło do pościgu. Niebezpieczne manewry mężczyzny, w tym wjeżdżanie na przeciwległe pasy ruchu, stworzyły realne zagrożenie dla innych uczestników drogi. W konsekwencji policjanci zmuszeni byli zablokować mu drogę, jednak mężczyzna, daleki od poddania się, najechał na radiowóz.

Po krótkiej szarpaninie sprawca został zatrzymany, a przeprowadzone badanie potwierdziło w jego organizmie obecność ponad 3 promili alkoholu. Pojazd uciekiniera został odholowany, a on sam stracił prawo jazdy i spędził noc w areszcie. Postawiono mu zarzuty jazdy w stanie nietrzeźwości oraz ucieczki przed policją, za co grozi mu teraz do 5 lat więzienia.

Sprawa zostanie skierowana do sądu w Jaworznie, który zadecyduje o karze dla oskarżonego, w tym możli-

wości nałożenia zakazu prowadzenia pojazdów na minimum 3 lata oraz obowiązkowego świadczenia pieniężnego na cel społeczny – minimum 5 tys. złotych, mogącego sięgnąć nawet 60 tys. złotych.

Przypominamy, że ucieczka przed policją to poważne przestępstwo, zagrożone karą do 5 lat pozbawienia wolności, podobnie jak prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, które może skutkować do 2 lat więzienia oraz innymi surowymi sankcjami.

IW

OGŁOSZENIE

MarMedicam
CENTRUM MEDYCZNE

**NOWOCZESNE
CENTRUM
MEDYCZNE**

ul. Nadbrzeźna 12, 43-600 Jaworzno

+48 511 077 909

+48 511 077 897

NOWA LOKALIZACJA

ul. Matejki 4, 43-600 Jaworzno

+48 578 202 272

+48 578 202 273

W ramach umowy z **NFZ**

zapewniamy Państwu

podstawową opiekę zdrowotną

dla dzieci i dorosłych.

marmedicam.pl

OTWARCIE JUŻ W STYCZNIU 2024

I N F O R M A T O R

P O L I C J A

Komenda Miejska, ul. Narutowicza 1 ..... tel. 997, 47 85-25-255

S T R A Ż P O Ż A R N A

Komenda Miejska, ul. Krakowska 22 .....tel. 998, 32 751-87-10

S T R A Ż M I E J S K A

Straż Miejska – Plac Górników 5.....tel. 986, 32 618-16-18

P O G O T O W I A

Numer alarmowy .....tel. 112

Pogotowie ratunkowe, ul. Chełmońskiego 28.....tel. 999

Pogotowie gazowe, Jaworzno, ul. Matejki 33 ..... tel. 992

Pogotowie energetyczne, ul. Wojska Polskiego 2 ..... tel. 991

Pogotowie wodociągowe, ul. Św. Wojciecha 34.....tel. 994

Pogotowie ciepłownicze, Al. Tysiąclecia 7 .....tel. 993

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, ul. Krakowska 22.....tel. 32 61-81-890

U R Z Ę D Y

Urząd Miejski ul. Grunwaldzka 33 – centrala.....tel. 32 618-15-00

strona internetowa: .....www.jaworzno.pl

Miejski Rzecznik Konsumentów – Plac Górników 5.....tel. 32 61-81-777

Urząd Skarbowy, ul. Grunwaldzka 274.....tel. 32 616-54-94

Powiatowy Urząd Pracy Jaworzno, ul. Północna 9b .....tel. 32 618-19-00

Poczta Główna, ul. Pocztowa 9.....tel. 32 616-38-32

Prokuratura Rejonowa, ul. Inwalidów Wojennych 5.....tel. 32 615-57-01

Sąd Rejonowy, ul. Grunwaldzka 28.....tel. 32 758-62-00

Infolinia ZUS .....tel. 22 560 16 00

Z D R O W I E

Szpital Miejski, ul. Chełmońskiego 28 .....tel. 32 616-44-82, 32 317 45 11

M I E J S K I E I N S T Y T U C J E

Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Rynek Główny 17.....tel. 32 751-91-92

Biblioteka Pedagogiczna .....tel. 32 616-26-95

Muzeum Miasta Jaworzna, ul. Pocztowa 5.....tel. 32 618-19-50

Miejskie Centrum Kultury i Sportu, ul. Grunwaldzka 80.....tel. 32 745-10-30

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), ul. Północna 9b .....tel. 32 618-18-40

S P O Ł E C Z N E I N S T Y T U C J E

Hospicjum, ul. Górnicej 30, od 8.00 do 16.00.....tel. 32 616 -74-44

Hospicjum 24h/dobę domowe.....tel. 601-51-91-02

S P O T K A N I A A A

Wtorek, godz. 18.00 – Osiedle Stałe (salka w kościele), Grupa AA „Nowa Era”

Środa, godz. 18.00 – Dąbrowa Narodowa (Wspólnota Betlejem, ul. Długa 16), Grupa AA

„Tu i Teraz” Sobota, godz. 17.00 – Osiedle Stałe (salka w kościele), Grupa AA „Jawor”

Pożar przy ul. Towarowej

Pożar przy ul. Towarowej w Jaworznie. Paliło się na terenie wiaty śmietnikowej.

fot. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Jaworznie

Do pożaru przy ulicy Towarowej doszło 4 listopada około południa. Ogień pojawił się na stanowisku kontenerowym.

Na miejsce wysłano dwa zastępy straży pożarnej. Ogień udało się strażakom szybko opanować, jednak nie obeszło się bez

uszkodzeń kontenerów i samej wiaty. Obecnie nie są znane przyczyny pożaru.

AZ

OGŁOSZENIE

Wdowiec niezależny, abstynent, uczciwy pozna kobietę 65-72 lata uczciwą na całą jesień życia razem

tel. 667 547 527

50/d/23

Nr 1 HALA-TAXI 24 H

w Jaworznie NAJTANIEJ

32 793-83-83

173/p/15

Odeszli w 2023 roku

Styczeń
– **śp. Grzegorz Piętak**, radny Rady

Miejskiej w Jaworznie od 2006 r., zasiadał w komisji gospodarki i środowiska, przewodniczył komisji bezpieczeństwa i spraw samorządowych, był inicjatorem wielu projektów w ramach Jaworzniackiego Budżetu Obywatelskiego,

– **śp. Maria Madeira z domu Ciołczyk**,

współpracowała z „Co Tydzień”, relacjonowała bieżące wydarzenia kulturalne, a także pisała artykuły historyczne, „Pozostanie w mojej pamięci jako elokwentna, rzetelna i pogodna dziewczyna” – pisała o zmarłej Mirosława Matysik.

czyną” – pisała o zmarłej Mirosława Matysik.

Luty
– **śp. Urszula Sułek**,

we wspomnieniu Barbary Sikory czytamy: Pani Urszula uczestniczyła aktywnie w literackich dyskusjach, wzbogacając je ciekawymi spostrzeżeniami, (...) nawiązała do „Akcji Wiśła”, pięknie mówiła o Bieszczadach, uczestniczyła również w ciekawych inicjatywach kulturalnych organizowanych przez „Trzy Bramy”, była wrażliwa na muzykę i poezję,

Marzec
– **śp. Maciej Kazana**,

człowiek pełen pomysłów, otwarty dla ludzi,

angażował się w różne akcje charytatywne.

Kwiecień
– **śp. Małgorzata Kolka**, wieloletni pracownik, zastępca ordynatora Oddziału Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Gastroenterologicznym Szpitala w Jaworznie.

Maj
– **śp. Maria Ciołczyk**,

z domu Kłusak, Ukończona Mama Wandy i Janusza Ciołczyków.

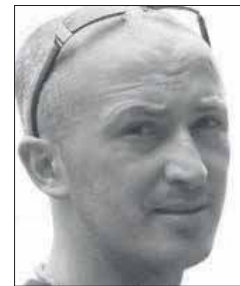
Czerwiec
– **śp. Maciej Senior**,

dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1, nauczyciel wychowawca, przez lata był współpracownikiem „Co Tydzień”, był

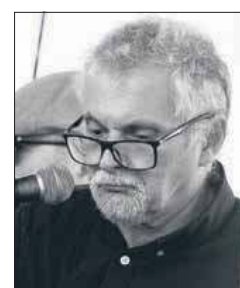
człowiekiem miłym, serdecznym, otwartym na nowe stawiane mu wyzwania,

– **śp. Grzegorz Tuciki**, wspinacz i działacz

społeczny, wychowawca i twórca klasy o profilu wspinaczkowym w jaworzniackim Gimnazjum nr 3, powołał Uczniowski Klub Sportowy „K-2”, we wspomnieniu napisano: prywatnie był zafascynowany postacią jaworzniackiego bohatera lotnika Karola Pniaka.

Lipiec
– **śp. Maciej Talaga**,

muzyk, kompozytor, współtwórca jaworzniackiej kultury, w pożegnaniu napisano: Odszedł gdzieś, 300 mil stąd... do nieba.

Sierpień
– **śp. Anna Grelowska**, od 1992 r. naczeln

na pielęgniarkę ZOZ, przełożona pielęgniarek Szpitala Miejskiego w Jaworznie, była pielęgniarką oddziału noworodków, w latach 1993 – 2009 naczelną pielęgniarką miasta, od 2009 r. prezes oddziału rejonowego PCK w Jaworznie, członek zarządu oddziału okręgowego PCK w Katowicach, we wspomnieniach czytamy: W osobie pani Anny straciliśmy znakomitą pielęgniarkę, która wyedukowała pokolenia jaworzniackich pracowników służby zdrowia. Do końca trwała na posterunku, w służbie bliznim.

– **śp. lek. Mieczysława Dziurdzikowska-Cielej**, zasłużony lekarz specjalista z zakresu pediatrii, długoletni pracownik Oddziału Pediatrii SP ZOZ Szpitala Wielospecjalistycznego w Jaworznie,

– **śp. Szymon Kozioł**, prezes Koła Łowieckiego Kozioł w Jaworznie.

Październik
– **śp. Jacek Gąsior**,

artysta malarz, absolwent krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, konserwator malowideł ściennych w polskich kościołach i pałacach, autor wielu portretów, w tym kilku portretów św. Jana Pawła II, autor muralu w ZSP nr 3.

Ze smutkiem i wielkim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

śp. Jana Lelko

z którym współpracowaliśmy przez wiele lat.

Rodzinie i najbliższym

przesyłamy wyrazy głębokiego współczucia

Mirosława Matysik wraz z pracownikami gazety „Co Tydzień”

OGŁOSZENIA

Zakład Pogrzebowy Misja

Jaworzno ul. Sławkowska 16a

tel. 32/ 616 22 68, 032/ 751 95 92

Czynne całą dobę, bezpłatna kaplica pożegnalna

31/D/11

Orfeusz Całodobowe Kompleksowe

Usługi Pogrzebowe 43-603 Jaworzno

ul. Partyzantów 11 (Osiedle Stałe)

telefony całodobowe

32/ 752 60 75, 616 85 67, 600 390 300

33/D/11

Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „KORONA” Lelko Jan

Kaplica Pożegnalna Bezpłatna

43-600 Jaworzno ul. Królowej Jadwigi 2

tel/fax 32/ 616 35 98, 502 298 696

Całodobowy

32/D/11

Zakład Pogrzebowy Kalina

Jaworzno ul. Chełmońskiego 22

tel. 32/ 615 04 15, 603 129 790

czynne całą dobę,

bezpłatna kaplica pożegnalna

31/D/11

Biuro ogłoszeń przy ul. św. Barbary 7, tel. (32) 751 91 30, e-mail: biuro@ct.jaworzno.pl

Adres redakcji: „Co Tydzień”, 43-600 Jaworzno, ul. św. Barbary 7, Red. naczelną: tel. 32 751-91-30 Wydawca: „Wydawnictwo GM” sp. z o.o. http://www.wydawnictwogm.jaworzno.pl

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Materiałów niezamówionych nie zwracamy. Zastrzegamy sobie prawo dokonywania w nich skrótów, nadawania własnych tytułów itp.

REDAGUJE ZESPÓŁ: Franciszek Matysik (red. naczelną), Mirosława Matysik. **Współpracownicy:** Ryszard Czerwonka, Piotr Grzegorzek, Elżbieta Bigas, Rafał Jarząbek, Adam Jaworski, Józef Matysik, Ryszard Karkosz, Michał Kirker, Artur Nowacki.

Biuro reklamy i ogłoszeń: Aneta Zagrodnik (kier. biura).

Korekta: Artur Ziemiński. **DTP:** Kazimierz Gruszowski.

Druk: Drukarnia Agora Poligrafia, 03-230 Warszawa, ul. Daniszewska 27

Nakład: poniżej 15 000 egz.

Stowarzyszenie Gazet Lokalnych

Rozmowy o przemijaniu

Tuż przed świętem listopadowym, świętem manifestowania pamięci o zmarłych, w fundacji „Mój Czas dla Seniora” rozmawialiśmy o przemijaniu.

Wiemy nie tylko ze Starego Testamentu, że „...swoim zamierzonym biegiem przemija wszystko pod słońcem”. Na co dzień widzimy, jak upływa życie ulotne, nie raz od naszych decyzji niezależne. Kiedyś się skończy. Dla jednych wola Boża, dla innych los. Mamy doświadczenie, że umiera ktoś inny, żegnamy się z najbliższymi, czytamy klepsydry, uczestniczymy w pogrzebach.

A jak to jest w nas? Jak tkwi w naszej podświadomości wciąż

kontakt z tymi, co odeszli? Jak długo trwa pamięć? Wiktor Sedlak, psychoanalityk pisze: „w radiu ktoś mówi, że jakiś antropolog odkrył, że po trzech pokoleniach, to zwykle nikt o nas nie pamięta. Pomyślałem, wnuki będą mnie pamiętały, ale ich dzieci już nie. [...] myślałem, że jestem przygotowany na śmierć, ale przecież nie na wieczne zapomnienie”.

Przy herbacie i jabłeczniku rozmawialiśmy o tym, co pamiętamy o naszych babciach, dziadkach. O tym, jak w naszej pamięci utkwiły opowieści z ich dzieciństwa. Dla ośmielenia wzięłam kilka książek, aby poświadczyć, że da się, że trzeba opowiedzieć, choć nam się wydaje, iż to historie nieistotne. A jednak są warte odnotowania. Niech trwają.

Barbara Sikora

Esej, krótka rozprawka literacka

Motto: Odi et amo łac., nienawidzę i Kocham

Co mnie zachwyca i czego nienawidzę?

Aby uciec od polityki, czasami sięgam do wierszy pięknych, co zawsze mnie zachwycają i wzruszają. Dzisiaj objaśnię wiersz autorstwa Jana Kochanowskiego (1530-1584) hymn do Boga „Czego chcesz od nas, Panie”. Przytoczę jedynie pierwszą strofę utworu.

*Czego chcesz od nas, Panie,
za Twe hojne dary,
Czego za dobrodziejstwa, którym
nie masz miary?
Kościół cię nie ogarnie, wszędy
pełno Ciebie,
I w otchłaniach, i w morzu,
na ziemi, na niebie.*

Hymn jest wyrazem zachwytu nad doskonale urządzonym światem, nad harmonią ładu wszechświata i pięknem przyrody. Poeta żył w epoce odrodzenia i reformacji, w czasach, kiedy położono podwaliny pod nowożytną kulturę umysłową Europy. Starożytna kultura grecka i rzymska za cel życia ludzkiego postawiła szczęście jednostki, człowieka indywidualnego. Do tego świeckiego ideału, chrześcijaństwo dodało nowy ideał społeczny – miłość bliźniego w imię miłości Boga. Od średniowiecza zaczęły rywalizować i ścierać się ze sobą dwie koncepcje życia chrześcijanina.

Jedna powstała ponad półtora tysiąca lat temu. Jej autorem był wybitny myśliciel chrześcijaństwa zachodniego Augustyn (354-430), urodzony w Afryce (Kartagina, dzisiejszy Algier), biskup Hippo, ojciec Kościoła zachodniego, święty rzymskokatolicki. Augustyn dowodził, że źródłem prawdziwego szczęścia jest poznanie Boga i własnej duszy. Pisał: „Pragnę

Prof.
dr hab.
**MARIAN
BĘBENEK**
Politolog

znać Boga i duszę. I nic więcej? Nic więcej”. Dlaczego także „duszę”? Bo twierdził, że Bóg jest „jak najbardziej obecny w duszy ludzkiej”. Istotą augustynizmu była zatem wola, a nie – rozum, wola, czyli świadome dążenie do osiągnięcia celu. To był radykalnie odmieniony pogląd na cel ludzkiego życia, odmienny aniżeli stanowisko kultury greckiej i rzymskiej, odwołujące się do rozumu i obiektywnego dociekania prawdy, według reguły Tacyta „sine ira et studio” łac., bez gniewu i upodobania.

Druga koncepcja była dziełem Tomasza z Akwinu (ok. 1225-1274), Włoch urodzony w zamku hrabiego pod Akwinem, filozof i teolog, członek Zakonu Kaznodziejskiego Dominikanów, twórca doktryny filozoficzno-teologicznej nazwanej od jego imienia tomizmem. Od papieża Leona XIII (1879) tomizm jest oficjalną filozofią Kościoła rzymskokatolickiego. Tomasz zwany „Doktorem Anielskim” został kanonizowany w 1323. W swej doktrynie św. Tomasz oddzielił wiedzę od wiary, dziedzinę rozumu od dziedziny objawienia. Co więcej, dał pięć dowodów* przemawiających za istnieniem Boga – twierdził, że źródłem prawdziwego szczęścia jest poznanie Boga i własnej duszy. Pisał: „Pragnę

je Stwórcę i stworzenie, świat ducha i ciała; a realny świat jawi się jako szereg stopni prowadzących do Boga. Rozpoznaj je, zrozum, a wtedy uwierzysz w Boga – powiada Tomasz.

Powracając do hymnu „Czego chcesz od nas, Panie,” przytoczę jedną frazę wiersza: „Kościół cię nie ogarnie...”. Wywołuje ona z pamięci rewolucję religijną XVI w., nazywaną reformacją, która podzieliła zachodnie chrześcijaństwo na dwie wielkie i odrębne grupy kościołów: kościoły ewangelickie niezależne od papieża oraz jeden największy liczebnie kościół rzymskokatolicki.

Kluczowa fraza „Hymnu do Boga”: – „Kościół cię nie ogarnie...” – poeta wiedział, co te słowa znaczą. Każdy z kościołów chciałby ująć Boga we własne ramiona, chciałby mieć Go na własność w swoim kościele. To jest niemożliwe – „wszędą pełno Ciebie...”. Kościół cię nie ogarnie.

Marian Bębenek

Ks. dr. Lucjanowi Bielasowi, historykowi Kościoła, memu od lat serdecznemu przyjacielowi – dedykuję – Autor.

* Np. pierwszy dowód z ruchu, każdy ruch ma swą pierwszą przyczynę („poruszydla”); inny dowód: musi istnieć pierwsza przyczyna powstania świata i świata przyrody.

P.S.
Jest to pierwszy z planowanego cyklu esejów na temat trzech wierszy literatury pięknej najwyższego lotu. Interpretację następnych wierszy przedstawię Czytelnikowi naszego tygodnika, dedykując inteligencji starszego i młodszego pokolenia.

Kolejne badania potwierdzają: e-papieros mniej szkodliwa alternatywą dla wyrobów tytoniowych

We współczesnej dyskusji nad zmniejszeniem szkodliwego wpływu papierosów na zdrowie specjaliści wskazują, że e-papierosy stanowią mniej szkodliwą alternatywę dla palaczy.

Szkodliwość dymu nikotynowego jest bezsporna. Spośród ponad 6,5 tys. zidentyfikowanych składników chemicznych dymu papierosowego aż 158 uznano za substancje toksyczne, których długotrwałe wdychanie może prowadzić do chorób związanych z paleniem. Uważa się, że w porównaniu z papierosami, współczesne zamienniki palenia,

których użytkowanie nie opiera się na spalaniu tytoniu i wdychaniu dymu, zmniejszają narażenie na substancje szkodliwe dla organizmu. Tym samym całkowite przestawienie się na takie produkty może stanowić właściwą alternatywę dla palaczy, którzy nie potrafią zrezygnować z pa-

lenia, zmniejszając tym samym ryzyko zapadnięcia na choroby związane z tytoniowym.

Tezę tę potwierdzać ma badanie zatytułowane „Biomarkers of Exposure and Potential Harm in Exclusive Users of Electronic Cigarettes and Current, Former and Never-Smokers”, z którego

protokół opublikował Journal of Health and Environmental Research.

Badanie objęło aktywnych, byłych palaczy i osoby niepalące oraz użytkowników e-papierosów. W czasie 24 godzin poddano ich szeregowi testów w zamkniętym ośrodku badawczym. Podczas badania uczestnicy mieli używać w zwyczajowy sposób swojego wyrobu (papierosa lub e-papierosa), a następnie zbadać ilość substancji szkodliwych i potencjalnie szkodliwych w wydychanym powietrzu, moczu oraz krwi.

Bezpieczeństwo uczestników było stale – także po teście – monitorowane m.in. za pośrednictwem elektrokardiogramu i badań laboratoryjnych.

Wyniki tych badań, ale także innych testów prowadzonych przez naukowców na całym świecie wskazują, że nowoczesne produkty nikotynowe, w któ-

rych nie spala się tytoniu, mogą odegrać kluczową rolę w ograniczaniu szkód spowodowanych paleniem wyrobów tytoniowych.

Potwierdza to także organizacja Public Health of England, która już kilka lat temu podała, że e-papierosy mogą stanowić aż o 95% mniejsze ryzyko niż papierosy tradycyjne. Królewskie Kolegium Lekarskie w Edynburgu poparło natomiast stosowanie papierosów elektronicznych jako odpowiednich produktów zastępczych dla wyrobów tytoniowych.

Warto przy tym wiedzieć, że produkty do wapowania (e-papierosy) działają w różnych systemach, i tak można się zetknąć z tzw. systemami zamkniętymi, w których używa się gotowych wymienników kartridży, jak np., w Vuse ePod, albo z systemami otwartymi, w których samodzielnie uzupełnia się płyn (liquid) w pojemniku.

Z perspektywy: Kandydacie! Pokaż na rynku pracy, co potrafisz

Mottem przewodnim kampanii wyborczej kandydata nr 4 Dariusza Starzyckiego było coś takiego: „Zwycięzimy dla Polski, nie dla Niemiec”. Do jego kuriozalnych cytatów należały np. takie: „Powinniśmy sobie uświadomić, że stawką tych wyborów jest kształt Polski w sensie dosłownym”. Albo: „Niemieckie porządki wg Tuska w Polsce to wielkie bezrobocie, płaca po 5 zł na h, rozbrajanie armii, reset z Rosją, mafie vatowskie. W Polsce nie było pieniędzy na nic, ale Niemcy i biurokracja UE byli zadowoleni”.

Gdy to wszystko czytam, nie chce się wierzyć, że mógł to napisać – wydawać by się mogło – poważny kandydat na urząd poselski. Nagromadzenie tak wielkiej ilości kłamstw, populizmu i hipokryzji w tych kilku zdaniach tylko potwierdza, do jak żenująco niskiego poziomu PiS sprowadził tzw. elity albo osoby aspirujące do jej grona. Strasznie Polaków Niemcami potwierdza tylko braki wiedzy na każdym poziomie, od historycznej do ekonomicznej włącznie. To tak jakby razem z Polską był wystrzelony w kosmos, gdzie tylko próżnia wokoło i nicość bezgraniczna. To tak, jakby kandydat na jeden z najwyższych urzędów nie znał języków, a Europę czy świat znał tylko z partyjnych broszur i wycieczek z Orbisem. Nie jestem w stanie wymienić choć jednej dziedziny, gdzie

kandydat zwyciężył dla Polski czy Jaworzna. Jedno co pewne to „zwyciężył” sobie, a jakże, dobrą posadę w Tauron Serwis.

O Niemcach porozmawiamy później, w następnym tekście. Na początek, w telegraficznym skrócie, po raz kolejny obalmy kłamstwa, siane codziennie z częstotliwością wyższą od napięcia w sieci Tauronu.

Kandydat straszy wielkim bezrobociem. Oczywiście, że kraj na dorobku zмага się z tym problemem, ale to rozwój i ilość zagranicznych inwestycji pozwoliło zniwelować je do obecnego poziomu, utrzymującego się od 2015 roku. Niestety, w ostatnich latach i rozwój, i ilość inwestycji spadła. Odczuwamy to za jakiś czas, a pan Dariusz o tym słowem nie wspomni. Rozbrajanie armii? Cóż, nie mamy F16, nie mamy Leopardów. Mamy za to 10, zamiast 50 śmigłowców przez 8 lat. Megalomańskie pomysły z Abramsami i F35, potwornie drogimi w utrzymaniu. Mamy rekordy ilości remontów okrętów marynarki wojennej, przewyższające nawet czas budowy nowych jednostek w czasach komuny (patrz ORP Lublin). Reset z Rosją? To likwidacja WSI przez Macierewicza, której głównym beneficjentem był Kreml. To skokowy wzrost importu węgla z Rosji od 2016 roku, a także początek importu energii elektrycznej, utrzymujący się do dziś. W sprawie resetu warto wtrącić pewną dygresję, dającą do myślenia. Przez ostatnie kilka lat Moskwa raczej niewiele razy wypowiadała się na temat Polski. Wystarczyły dwa tygodnie po wyborach i jest szansa na demokratyczny rząd w Polsce, otwarty na dialog i współpracę z UE, a już premier Rosji nazywa nas „hieną Europy”, „niebezpiecznym wrogiem” i grozi śmiercią całej polskiej państwowości.

W świetle tak szybkiej i ostrej reakcji Kremla każdy z nas może sobie odpowiedzieć, kto tak naprawdę uprawiał politykę sprzyjającą Moskwie? Mam nadzieję, że kiedyś kandydat będzie skłonny to wyjaśnić, zamiast sztydzić „Słyszałeś Mirek? Velostrada niepotrzebna”.

Kandydat Starzycki twierdzi, że za Tuska w Polsce nie było pieniędzy na nic. Finanse państwa za rządów PiS można zaś opisać jednym zdaniem: „jak chcesz siana, idź do Bociana”. Przypomnijmy więc panu Dariuszowi. Rząd PiS w 2007 roku przegrywając wybory, zostawił Polskę z Procedurą Nadmiernego Deficytu. To oznacza, że następne budżety muszą być konstruowane tak, aby zmniejszyć go do poziomu 3 proc. PKB. Tę procedurę udało się znieść ministrowi Szczurkowi w 2015 roku. Rząd PiS otrzymał więc w spadku budżet wyprowadzony na prostą. Niestety, efekt Bociana zadziałał. Tylko przez ostatnie 8 lat podwoiliśmy swój dług publiczny. Wzrósł on o ponad magiczny bilion złotych. Oczywiście rząd chwali się, że PKB wzrosło, a stosunek długu do PKB spadło. To jest kłamstwo. Bo dzięki sztucznie wykreowanej tak wysokiej inflacji, z naszych portfeli wyparowało 200 mld złotych. Majstersztyk.

To właśnie dzięki inflacji rząd obciął wydatki na oświatę i zrujnował pensje nauczycieli. Eksperti wyliczyli, że podatek inflacyjny w ciągu ostatnich 3 lat wyniósł ok. 50 proc. Właśnie o tyle spadła realnie wartość naszych oszczędności. Rząd ugrupowania, z którym sympatyzuje pan Starzycki, także kłamie Polaków w sprawie deficytu budżetowego. Ten zaplanowany na przyszły rok to nie 165 mld, jak nas przekonuje. To 277 mld, czyli o 112 mld więcej niż próbuje się nam to wmówić.

No, ale jeszcze gorzej przedstawiają się potrzeby pożyczkowe. W przyszłym roku na nowy deficyt, na spłatę starego i obsługę bieżącego zadłużenia, będzie potrzebował ok. 500 miliardów. Każdego miesiąca będzie musiał pożyczać ok. 42 mld. Nasz dług przekroczy magiczne 6 proc. PKB i znów będziemy mieli nałożoną Procedurę Nadmiernego Deficytu. W ten oto sposób rząd PiS zatoczył koło historii, przy ucieśce około 40 proc. uprawnionych do głosowania. A to pokazuje jedno – rząd PiS-u nie miał pieniędzy na 800+, na 13. i 14. emerytury.

Przez ostatnie kilka lat niektórym żyło się fajnie na koszt innych, zupełnie nie patrząc na stan kraju. Nowy rząd będzie miał potwornie trudne zadanie.

Muszą edukować i prowadzić dialog ze społeczeństwem w atmosferze totalnej propagandy PiS i panu Starzyckiemu podobnych. Tak, aby w społeczeństwie wzrosła odpowiedzialność społeczna. Czas pokaże, czy mniej wyedukowani zechcą zrozumieć i odrobić lekcję historii. Tak, aby być odpornym na propagandę. Aby nigdy więcej nie pozwolić panu Starzyckiemu i jemu podobnym sprawować żadnych funkcji publicznych w kraju.

Moim zdaniem, aby przywrócić swoją wiarygodność, kandydat Starzycki powinien spróbować swoich sił na rynku prywatnym. Powinien pokazać, że jego intratne stanowiska nie zależą od decyzji partii, lecz od jego kompetencji wystawionych na rynku pracy.

Artur Nowacki

OGŁOSZENIA

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WOJCIECH SAŁUGA

BIURO POSELSKIE

czynne: Jaworzno, ul. Paderewskiego 43, II p.
od poniedziałku do piątku e-mail: poselsa.luga@gmail.com
od 9:00 do 15:00 tel. 538 921 964

13/p/20

OGŁOSZENIE

OCHRONA KONWOJE MONITORING

NOWINEX

OCHRONA OSÓB I MIENIA

sprzedaż / montaż / serwis / instalacja

SYSTEMY ALARMOWE

MONITOROWANIE

KAMERY

DOMOFONY

JAWORZNO, UL. BRUNWALDZKA 164

TEL. 32 616-35-71

WWW.NOWINEX.COM.PL

62/D/111

galas SZKŁO
GLASS & MIRRORS

www.galas.pl

LUSTRA NA WYMIAR

KABINY PRYSZNICOWE

SZKLANE PANELE DEKORACYJNE

Jaworzno, Olszewskiego 20
tel: 531 836 400

POMIAR TRANSPORT MONTAŻ

18/d/11

Z szafy prokuratora

Usiłował zabić kolegę (cz. 1)

Nie wiadomo, czym kierował się Maciej B., co odczuwał, gdy uderzył nożem swego kolegę Ryszarda P. Zadał mu cios z tyłu, pod lewą łopatkę. Potem uderzał na oślep, celując w głowę.

Następnie pozostawił go w budce. Drzwi zastawił betonowym słupkiem, aby ranny nie mógł wyjść. Po jakimś czasie znowu jednak wrócił w to miejsce i kiedy usłyszał jęki, wszedł do środka. Jego ręce zacisnęły się na szyi Ryszarda, Sprawca chciał dobić swą ofiarę... Teraz Maciej B. siedzi na ławie oskarżonych. Ma kamienną twarz. Spogląda na skład orzekający, na świadków, na obserwatorów. Zdaje się, że bardziej zasmucony jest ojciec Macieja B., który w skupieniu słucha tego, co mówią świadkowie. – Odebrałam telefon – mówi Iwona P. – Maciej B. pytał o mojego brata. Powiedziałam, że nie ma go w domu. Nie chciałam, by Rysiek zadawał się z nim. Po kradzieży kalkulatora zaczęłam obawiać się Macieja B. Za jakiś czas jednak znowu zadzwonił. Akurat byłam w kuchni i nie wiem, o czym rozmawiali. Brat wyszedł po mleko. Wcześniej dodał, że ma spotkać się z Maciejem B., który chce mu w końcu oddać kalkulator. Mówiłam, by nie chodził na to spotkanie. Po godzinie 19 zadzwonił telefon, ja podniosłam słuchawkę. Poznałam głos Macieja B. Chciał rozmawiać z moim ojcem. Gdy skończyli, ojciec był mocno zdenerwowany. Opowiadał, że Ryśkowi grozi niebezpieczeństwo, że go szantażuje. Wykręciłam numer policji. Ojciec opowiedział co się stało... Słyszeliśmy o tym, że kiedyś Ryszard otrzymał list, w którym na zakończenie Maciej B. napisał: „Jeśli chcesz żyć, to przyjdź na spotkanie”. Pod spodem narysował dwa skrzyżowane miecze albo sztylety. Ojciec prosi córkę, by przeprowadziła brata Ryszarda. Wsiadają do samochodu i ruszają na poszukiwanie Ryszarda. W Trakcie poszukiwań ponownie dzwoni do policji. Ta również rozpoczyna akcję. Feliks P. jeździ ulicami, wchodzi do parków, Ale nigdzie nie znajduje zarówno syna, jak i Macieja B. Jest załamany, zbliża się 22, a o tej godzinie miał znowu dzwonić Maciej. W domu telefon

odbiera Iwona. Ojca nie ma w domu, szukają z matką Ryśka. – Wtedy on powiedział, brat jest na stadionie. Zapytałam „co chcesz za uwolnienie”. Odpowiedział: „Już nic nie możecie zrobić”. Zapytałam jeszcze: „Co zrobiłeś, przecież jest twoim kolegą?”. Usłyszałam słowa wysiedziarne z ogromną złością: „On nie jest moim kolegą”. Ubrałam, się i pobiełam w kierunku stadionu.

Odpowiadając na pytania, obrońca Macieja B. mówił: – Maciej B. był trochę infantylny. Trochę dziecinny, ale nie nigdy nie sprawiał wrażenia człowieka groźnego.

– Wieczorem 19 stycznia o godz. 19 – opowiada Andrzej Ł. – zatelefonował do rejonowej komendy policji. Feliks P. Mówił o porwaniu syna. O tym, że jest szantażowany. Sprawę przekazałam koledze, który obejmował po mnie służbę. To on został poinformowany przez Iwonę P., że jej brat znajduje się na stadionie. Natychmiast wysłała patrol w ten rejon. Po krótkim czasie otrzymuje potwierdzenie, że chłopak leży pokrwawiony w budce przy stadionie.

Ja udzielałam pomocy Ryszardowi – zaznacza dr Mateusz P., ratując mu życie. Najgroźniejsza była rana na plecach w okolicy lewej łopatki. Uszkodzone zostało lewe płuco – potwierdza chirurg. Ta rana mogła być spowodowana uderzeniem nożem. Jej długość wynosiła około 10cm. Była dosyć głęboka, ponieważ dość wyraźnie zostało uszkodzone płuco. W czasie oddychania powietrze wydobywało się właśnie z tej rany. Lekarz twierdził, że cios musiał być zadany z góry na dół, gdy poszkodowany najprawdopodobniej był powieszony, Uderzenie z ukosa spowodowało rozległe uszkodzenie płuca. Jego siła była duża, i zadana z zamachu. Ta główna rana zagrażała bezpośrednio życiu Ryszarda. Pamiętam – zaznacza chirurg, że poszkodowany miał zmasakrowaną i obrzękniętą twarz, z licznymi ranami. W okolicy lewego łuku brwiowego widoczne były obrażenia powstałe od uderzenia pięścią lub powalenia na ziemię, poszczególne rany miały od 1 do cm długości, a nawet około 3 cm. Powstały na skutek uderzeń, Ryszard najprawdopo-

dobniej już leżał. Można przypuszczać, że zadający ciosy nożem nie miał litości, gdyż pokrzywdzony nie mógł uciekać się przed uderzeniami. Na szyi były wyraźne zasinienia. Zostały spowodowane dwoma rękoma, podbiegnięcia krwawe były dosyć rozległe, odpowiadające długości palców... Przy podduszeniu następowało naprężenie płuca i powietrze uchodziło przez ranę. Większe ciśnienie powodowało rozrywanie tkanki, co pogarszało stan pokrzywdzonego. Na szczęście leżał na brzuchu, gdyż przy ułożeniu na plecach tworzyłoby się podciśnienie, które mogłoby spowodować zgon. Można domniemywać, że Ryszard P. podświadomie, w samoobronnym odruchu zmienił położenie, na bezpieczniejsze dla organizmu. O uratowaniu życia zdecydowała szybka pomoc medyczna, młody wiek i dobra kondycja fizyczna. Jego stan niewiele różnił się od tego, w jakim znajduje się dzisiaj.

Spokojnie i opanowanie odpowiadał na pytania. Nie był pobudliwy i podekscytowany... Przed sądem stają biegli psychiatrzy: dr Helena M. i dr Lucjan G. ze Szpitala Psychiatrycznego. Oskarżony badany był jeden raz 23 maja uznano bowiem, że dłuższa obserwacja nie jest potrzebna. Dysponowano opinią też psychiatryczną sprzed trzech lat. – Ta opinia – zaznacza mecenas – wydana została bez udziału psychologa? – Nie widzieliśmy potrzeby powoływania psychologa – tłumaczy dr Lucjan G. – gdyż konsultowano zarówno treści zawarte w aktach, jak i poczynione opinie z psychologiem. U oskarżonego stwierdzono zaburzenia osobowości typu psychopatycznego, ale nie ma to znaczenia przy ocenie dokonanego przez niego czynu. Być świadom i w pełni zdawał sobie sprawę z tego, co zrobił, nie miał ograniczonej czy zniesionej poczytalności. Dalej wyjaśniane są sprawy dotyczące ewentualnego nadużywania leków. Jednak wnioski są podobne do tych, o których już słyszeliśmy. Wymieniane środki farmakologiczne są uspokajające, a nie pobudzające. Po dużej dawce tych specyfików ludzie po prostu zasypiają. **cdn. Pitawal**

Policyjne działania „Wszystkich Świętych” zakończone

Działania policyjne zapewniające bezpieczeństwo podczas obchodów dnia Wszystkich Świętych dobiegła końca. W Jaworznie stróże prawa czuwali nad ochroną obywateli zgromadzonych na nekropoliach.

Od 31 października do 2 listopada funkcjonariusze w całym kraju pełnili służbę w ramach Wszystkich Świętych. To był czas, kiedy na drogach naszego kraju patrole policyjne, szczególnie z oddziałów ruchu drogowego, współpracowały z funkcjonariuszami innych jednostek. Byli oni nie tylko wsparciem i źródłem informacji dla obywateli, ale również dbali o to, aby w miejscach o zwiększonym natężeniu ruchu nie dochodziło do zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu.

W ciągu tych dni w naszym mieście zarejestrowano sześć kolizji drogowych, ale na szczęście bez poważniejszych wypadków. Policja zatrzymała także trzech kierowców pod wpływem alkoholu. W sumie wykryto 41 wykroczeń i przeprowadzono kontrole tożsamości 121 osób.

Można stwierdzić, że był to okres szczególnie bezpieczny dla mieszkańców. Wspomniane dni to także czas, w którym policjanci angażują się w zapewnienie ładu i porządku wokół cmentarzy, co przekłada się na rozsądniejsze zachowanie kierowców i większe poczucie bezpieczeństwa wśród pieszych. **AZ**

PRZYRODA WOKÓŁ NAS

Piotr Grzegorek

Trzy opowiadki o mchach

Mchy stanowią bardzo ważny element każdego ekosystemu. W lasach gatunki rosnące na glebie klasyfikuje się jako jego czwartą warstwę. Najważniejsze są oczywiście drzewa, potem krzewy oraz runo. Mchy jako takie dzielimy na dwie podstawowe grupy. Jeśli seta z puszką wyrasta ze szczytu łożyski to mamy do czynienia z mchami ortotropowymi. Tam, gdzie seta pojawia się z boku łożyski mamy do czynienia z mchami plagiotropowymi. Wszystkie one oprócz pochłaniania dwutlenku węgla w procesie fotosyntezy zajmują się przede wszystkim magazynowaniem wody i stopniowym jej uwalnianiem do środowiska. Wędrując tu i ówdzie zawsze zwracam uwagę na te zielone ślicznotki.

Rozetnik z Jeziorek

Wędrując przez las na północ od środkowej części Jeziorek, zwróciłem uwagę na pewną piaszczystą równinę pokrytą porostami z rodzaju chrobotek oraz co najmniej dwoma gatunkami mchów. To było gdzieś tak na trawersie

Jodłówka pospolita

dzi za gatunek pospolity, ale pomimo tego podlega ochronie częściowej i to nieprzerwanie od 2004 roku. Jej luźne darnie są z początku żółtozielone. Im bliżej końca sezonu wegetacyjnego tym bardziej brązowieją. Na natury uwielbia miejsca słoneczne, suche, czasem trawiaste. Uwielbia podłoże bogate w węglan wapnia. Czasami trafia się na skrajach lasów sosnowych.

Brodek murowy

Kolejnym gatunkiem bardzo pospolitym, także w zasięgu naszych mediów jest brodek murowy. Tworzy zielonkawe darnie na skałach i murach. Często towarzyszą mu inne ga-

Rozetnik rozmnóżkowy i spółka

szkoły. Na pierwszy rzut oka wyróżniał się sinozielony płonnik jałowcowaty. Pod nim skrywało się jasnozielone coś. Ten gatunek wypatrzyłem dopiero przeglądając zdjęcia. Nasz bohater to rozetnik rozmnóżkowy. To bardzo mała roślina barwy jasnozielonej. Dorasta do półtora centymetra długości. Jej liście są zaokrąglone opatrzone nerwem. U nasady blaszki liściowej pojawiają się charakterystyczne rozmnóżki. Dzięki nim rozprzestrzenia się wegetatywnie, chociaż może także w procesie rozmnażania płciowego wytwarzać puszki zarodnikowe. Mech uchodzi za gatunek powszechny, ale raczej trudny do wypatrzenia. W wielu publikacjach briologicznych pojawia się z rzadka.

Jodłówka pospolita

Kolejnym gatunkiem mchu był przede mnie oraz uczestników naszej poprzedniej wycieczki widziany na Dużej skałce leżącej na południe od Czajowic. To obrzeże Ojcowskiego Parku Narodowego. W Jaworznie nie mam pewności co do spotkania się z tym gatunkiem. Był na pewno w Mysłowicach Krasowach oraz w Chrzanowie. Jedną z lokalizacji jest okolica bramy cmentarza żydowskiego. Nasz bohater to płaski mech z rodziny tułowcowatych. Pokrojem przypomina gałązki iglaków. W Polsce ucho-

Brodek murowy i spółka

tak za sprawą delikatnego włoska kończącego liść. Kiedy tylko wzrasta wilgotność powietrza darń staje się niebieskozielona. Wówczas też można znakomicie obserwować owalną blaszkę liściową. Wspomniany powyżej włosk jest zakończeniem nerwu biegnącego przez środek blaszki liściowej. Warto jeszcze wspomnieć, że jest to mech ortotropowy. Puszki zarodnikowe są walcowate.

PS. Najbliższa tegoroczna wycieczka już dwudziesta pierwsza odbędzie się 11 listopada 2023. Spotykamy się w Chrzanowie przy ulicy Mickiewicza 13, znaczy się pod Muzeum. Czekamy do godziny 9.00. Cel wyprawy ustalili się w dniu zbiórki.

DZIELNICOWY KALEJDOSKOP

MIASTO

INFORMACJA

Patriotyzm a Narodowe Święto Niepodległości

Łatwo powiedzieć, kto był patriotą w czasie wojny czy podczas okupacji. Ale kogo nazwiemy patriotą w okresie pokoju w wolnym kraju? Co trzeba robić, aby czynami pokazać miłość do ojczyzny? Czy wystarczy przestrzegać prawa, płacić podatki, rzetelnie pracować, dobrze się uczyć, okazywać szacunek symbolom narodowym, świętować historyczne rocznice?

Czy kibice to patrioci, czy chuligani? Czy zależy im na wspieraniu polskich drużyn, czy raczej na rozróżach skrywanych za fasadą symboli narodowych? A może patriotyzm nie będzie już potrzebny w zjednoczonej Europie?

Czy dbałość o język ojczysty może być patriotyzmem? Czy ogólnie będziemy posługiwać się tylko językami Unii? Czy znajomość dzieł literatury polskiej to także patriotyzm, czy to już przeżytek?

Czy patriotyzm jest modny? My, członkowie LOK-u uważamy, że aby być dumnym ze swojego kraju, musimy poznać jego historię, tradycje, zwyczaje i obrzędy. Współczesny i nowoczesny patriotyzm łączy przeszłość z przyszłością. Powinien jednoczyć, a nie dzielić.

Święto 11 listopada dla Polaków to pamięć o odzyskaniu przez Polskę w 1918 roku niepodległości, po 123 latach zaborów. Te liczby mamy wyryte w „sercach”. W tym roku obchodzimy dopiero! 105. rocznicę tego święta.

Mamy okazję po raz kolejny sprawdzić się w znajomości zagadnień dotyczących odzyskania niepodległości przez Polskę. Zarząd Miejski Ligi Obrony Kraju w Jaworznie wraz z Muzeum Miasta Jaworzna i kapitułą konkur-

su EUREKA LOK i POLSKA – JA TO WIEM im. Anny Sokół przygotowali quiz sprawdzający stan naszych wiadomości. Pytania z prawidłowymi odpowiedziami będą podane w przyszłym tygodniu.

Zapraszamy do quizu i życzymy znajomości wszystkich prawidłowych odpowiedzi.

Krystyna Sokół
prezes ZM LOK Jaworzno

1. Który z artystów Polaków odegrał wielką rolę w odzyskaniu niepodległości przez Polskę?

- Adam Mickiewicz
- Juliusz Słowacki
- Ignacy Jan Paderewski

2. Kto 11 listopada 1918 roku został Naczelnym Dowódcą Wojsk Polskich?

- Lech Piłsudski
- Józef Piłsudski
- Józef Piłsudski

3. Kiedy zostało ustanowione Narodowe Święto Niepodległości?

- 18 lipca 1945 r.
- 15 listopada 1936 r.
- 23 kwietnia 1937 r.

4. Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej powstał w nocy z 6 na 7 listopada 1918r. w

- Krakowie
- Białymstoku
- Lublinie

5. Dowódcą Armii Polskiej na Zachodzie, tzw. błękitnej armii został mianowany w 1918 roku:

- Lucjan Żeligowski
- Józef Haller
- Edward Rydz-Śmigły

6. Pierwsze wybory do Sejmu Ustawodawczego miały miejsce w

- 24 stycznia 1919 r.
- 15 sierpnia 1920 r.
- 26 stycznia 1919 r.

7. Jaka odznaka okolicznościową ustanowiono w związku z 100-leciem odzyskania niepodległości przez Polskę?

- Medal Orła Białego z Koroną
- Medal Stulecia Odzyskania Niepodległości
- Medal Stulecia Orła Białego

8. Czy wśród wymienionych osób

wszystkich nazywamy Ojcami Niepodległości?

- Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Paderewski
- Wincenty Witos, Wojciech Korfanty, Józef Świeżyński
- Ignacy Daszyński, Jarogniew Drwęski, Józef Ostrowski

9. Kto wypowiedział te słowa: „Wolność! Niepodległość! Zjednoczenie! Własne państwo! Na zawsze! Chaos? To nic. Będzie dobrze. Wszystko będzie, bo jesteśmy wolni od pijawek, złodziei, rabusiów, od czapki z bączkiem, będziemy sami sobą rządzić!”?

- Józef Piłsudski
- Aleksander Skrzyński
- Jędrzej Moraczewski

10. Jak nazywał się pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej?

- Ignacy Mościcki
- Ryszard Kaczorowski
- Gabriel Narutowicz

11. Kiedy przywrócono dzień 11 XI jako Święto Niepodległości i po jakim wydarzeniu?

- 9.05.1945 po zakończeniu II wojny światowej
- 15.02.1989 po zakończeniu epoki PRL
- 13 XII 1981 – 31 XII 1982, 2 VII 1983 po zakończeniu stanu wojennego

12. Komu 14 listopada 1918 roku Józef Piłsudski polecił sformowanie rządu?

- Romanowi Dmowskiemu
- Ignacemu Daszyńskiemu
- Wincentemu Witosowi

13. W których latach dokonano rozbiórów Polski?

- 1772, 1793, 1795
- 1772, 1791, 1795
- 1770, 1793, 1795

14. Kiedy rozwiązała się Rada Regencyjna?

- 14 XI 1918
- 10 XI 1918
- 18 XI 1918

15. W 1924 wprowadzono do obiegu polskiego złoto, który zastąpił:

- Rubla
- Markę polską
- Koronę austriacką

WARPIE

INTERWENCJA

Parkometry w Geosferze od.Nowa – tym razem z kamerami monitoringu

Po sześciu miesiącach od umowy na dostarczenie parkometrów na parking przy Geosferze realizowana jest kolejna nowa inwestycja. Tym razem nad parkometrami zainstalowano kamery monitoringu, bo po kilku dniach działania parkometru przy Geosferze, urządzenie zostało zdewastowane. Kamery zostały zainstalowane tuż nad urządzeniami do realizacji opłat za parkowanie.

Opłata za parkowanie wynosi 10 zł. Sytuacja pokazuje sposób myślenia naszych urzędników. W pierwszej fazie kupujemy parkometry, które mają na siebie zarobić. Kolejno trzeba stworzyć infrastrukturę do monitoringu, zainstalować nowe szafy ze światłowodami. Zamówić nowe bardziej wytrzymałe parkometry. I płacić za utrzymanie monitoringu.

Na koniec, okazało się, że nikt nie jest w stanie egzekwować opłat za parkowanie, bo albo będzie tam musiała zostać zatrudniona osoba, która sprawdzi, czy ktoś uiścił opłatę albo będzie musiał tam podjeżdżać wyznaczony pracownik. No, chyba że urzędnicy znów zamówią rozbudowę systemu kamer, aby moni-

torować pojazdy, które wjeżdżają na parking.

W kwietniu 2023 roku dostawa i montaż 2 sztuk parkometrów do pobierania opłat wraz z urządzeniem i oprogramowaniem zarządzającym i monitorującym pracę parkometrów na terenie GEOsfery w Jaworznie kosztowała gminę 49.938,00 zł brutto. Zapewne instalacja monitoringu wraz z infrastrukturą plus jej obsługa będzie również kosztowna, nie mówiąc o nowych urządzeniach i o inwestycjach w słupki, które ograniczają parkowanie po drugiej stronie ulicy.

Rachunek ekonomiczny jest więc bezwzględny. Co najmniej 5 tys. aut musi zaparkować na Geosferze, żeby ta inwestycja się zwróciła. A jeśli doliczymy

pozostałe koszty, to musi być to nawet 10 tys. pojazdów. Kolejnym sygnalizowanym problemem będzie parkowanie turystów na parkingach przy osiedlu Sfera. Bo już po pierwszych dniach działalności parkometrów pojawił się tu wzmożony ruch.

Dużo w Jaworznie mówi się o nowoczesnych technologiach, elektromobilności itd. Dobrze, że tylko o tym się mówi, a nie robi, bo widać nawet z koncepcją poboru opłat za parkowanie na dwóch parkingach urzędnicy jakoś sobie nie radzą.

Czekamy na kolejne pomysły, bo zapewne ten aktualnie wprowadzany nie jest ostateczny. Od podpisania umowy na pierwszy parkometr minęło pół roku.

MIASTO

INFORMACJA

I Jaworznicki Fundusz Wsparcia Inicjatyw Młodzieży – zwycięskie projekty

Poznaliśmy zwycięskie projekty zgłoszone przez uczniów w ramach I Jaworznickiego Funduszu Wsparcia Inicjatyw Młodzieży.

W miniony piątek, 27 października społeczna komisja wyłoniła projekty, które zostaną zrealizowane jeszcze w tym roku.

Inicjatorami projektu jest dwóch uczniów jaworznickiego Liceum Ogólnokształcącego nr 1 – Jakub Taranek i Olaf Kurp. Na pierwszą, pilotażową edycję przeznaczono 50 tys. zł z terminem realizacji zadań wyłonionych przez młodzież do końca 2023 roku.

Program opiera się na koncepcji budżetu partycypacyjnego w ujęciu społeczności szkolnej. Polega na finansowaniu zgłoszonych przez uczniów projektów, wybranych w drodze głosowania.

W ramach Jaworznickiego Funduszu Wsparcia

Inicjatyw Młodzieży wpłynęło 25 wniosków. Następnie wnioski oceniła powołana przez prezydenta miasta komisja.

Lista zwycięskich projektów:

SZKOŁY PODSTAWOWE:

- Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Kochanowskiego – „Zaplanzowani”
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Adama Mickiewicza – „Śniadanie u Adama”
- Szkoła Podstawowa nr 9 im. Henryka Sienkiewicza – „Sala doświadczenia Świata”
- Szkoła Podstawowa nr 11 – „Kolorowy korytarz – wesoła i bezpieczna przerwa”
- Szkoła Podstawowa nr 12 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 – „Aktywne przerwy na sportowo”

SZKOŁY

PONADPODSTAWOWE:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki –

„Strefa chilloutu i relaksu zewnętrznego i wewnętrznego”

- II Liceum Ogólnokształcące im. Czesława Miłosza – „Rozgość się u nas na przerwach”
- III Liceum Ogólnokształcące im. Orła Białego w Zespole Szkół Ogólnokształcących – „Renowacja strefy relaksu oraz przestrzeni szkolnej w III Liceum Ogólnokształcącym”
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 2 – „Strefa śniadaniowo-rekreacyjna – Usiądź sobie”
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 3 im. Jana Pawła II – „Zakup mikrofonów Shure BLX288E/SM58, miksera Alto TRUEMIX800FX oraz kabli audio”
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 4 im. Królowej Jadwigi – „Kącik śniadaniowo-relaksacyjny”
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego – Działuńce CKZiU

LKS "Ciężkowianka" Jaworzno zaprasza na:

I Memoriał Janusza Pieczary w Piłce Nożnej Dzieci

12.11.2023 r. Start Godzina 8.30

Hala Widowiskowo Sportowa MCKiS w Jaworznie, ul. Grunwaldzka 80

Honorowy Patronat Prezes Śląskiego Związku Piłki Nożnej Henryk Kula, Prezes Śląskiego Zrzeszenia LZS Andrzej Sadiok oraz Prezesi Podokręgów Piłki Nożnej w Chrzanowie Józef Cichoń, w Olkuszu Bolesław Ściepura oraz w Sosnowcu Józef Grzabla.

DOFINANSOWANO Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO, ZRZESZENIA LZS ORAZ GMINY JAWORZNO

DZIELNICOWY KALEJDOSKOP

Masz problemy i nie wiesz do kogo się z nimi zwrócić? Masz uwagi na temat dzielnicy, w której mieszkasz? Widzisz coś, czego inni nie widzą?

Napisz do nas
albo wyślij e-mail lub SMS

dzielnice@ct.jaworzno.pl

tel. 32 751 91 30, kom. 601 750 128

JEZIORKI

INFORMACJA

Pamiętnego roku w Jeziorkach

W każdej rodzinie są pewne historie-memy, powtarzane przez dziadków czy babcię tak często, że utrwalają się w pamięci i są nie do wymazania. Jedną z tych historii, które często słyszałem, będąc dzieckiem i potem – chodząc do szkoły, łączy się z dniem 11 listopada 1918 roku i z miejscem utraconym przez te opowieści w naszej pamięci – Jeziorkami koło Jaworzna.

Trafił tam przed wojną jako nauczyciel Tomasz Malisz, syn Konstantego Malisza z Roztoki-Brzeziny, wykształcony pod koniec XIX wieku w Tarnowie na nauczyciela (matka donosiła mu raz na tydzień pieszko z Roztoki do Tarnowa jedzenie). Długo lata uczył w szkole wiejskiej w Rożnowie, krótko przed I wojną przeniesiono go do Jezierek koło Chrzanowa. Od razu latem 1914 roku wzięli go Austriacy do wojska, do Jiczyna. Żonę, sześć córek i syna odesłał do Roztoki; przetrwali wojnę w różnych miejscach u rodziny.

Przewoził całe cztery lata, po kapitulacji Austrii w październiku 1918 roku został zdemobilizowany. Pozbierał rodzinę i wrócił na swe miejsce pracy – do Jezierek.

Jeszcze w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku, korzystając z tego, że najstarsza z córek Tomasza Malisza – Eugenia (rocznik 1898) rozgadała się kiedyś, goszcząc u nas w domu, zanotowałem jej opowieść w notesiku, a w 1993 – przepisałem na czysto, porządkując stare notatki. Oto opowieść ciotki Geni o dniu 11 listopada 1918 roku w Jeziorkach.

„I biją dzwony. W sąsiednich wsiach, od Krakowa słysząc, jak biją wszystkie dzwony. I ludzie się schodzą przed szkołą. Ojciec stanął na najwyższym schodku szkoły, zarządził ciszę. Po jakimś czasie się odezwał: – Słuchajcie, słuchajcie, czy słyszycie ten głos? To dzwoni dzwon Zygmunta! I wszystkie inne dzwony podają na cały świat wieść. A co to za wieść? Polska powstała! I zaczął mówić, jak będzie. Trzy dni trwało święto. Górnicy nie szli do pracy, pili wódkę i cieszyli się”.

Ul. Kasztanowa 71, wejście do dawnej szkoły w Jeziorkach

Tak opowiadała o tej chwili Eugenia Malisz. W notatkach mam też słowa jej siostry, a mojej babci Czesławy Księżkiej (rocznik 1904), przytaczającej przemowę jej ojca, gdy przy innej okazji opowiadała tę historię: – Słyszycie bicie dzwonu? Nie ma w tej chwili w Polsce miejsca, w którym nie byłoby go słychać. A czemu te dzwony wszystkie dzwonią? Jeden drugiemu podaje wiadomość, którą obwieścił na Wawelu dzwon Zygmunta: Polska powstała!

Zachowała się też pisemna relacja o tej chwili, spisana przez babcię w roku 1982, gdy wzięła się za spisywanie swych wspomnień z dzieciństwa:

„W Jeziorkach koło Jaworzna, przy śląskiej granicy, zmarła moja młodsza siostra, Magdalena. Podczas naszego pobytu tam po I wojnie światowej Polska powstała po długoletnim zaborze. Ja jako uczennica w którejś tam klasie byłam świadkiem, kiedy mój Ojciec, stojąc na ganku szkoły bardzo wzruszony, wygłosił przemówienie do ludzi, którzy stali na drodze, słuchając. Zaraz na początku poprosił ludzi, aby byli bardzo cicho, to usłyszą dzwon Zygmunta w Krakowie, który był bezustannie poruszany przez ludzi, zwiastując zmartwychwstanie Polski. Zrobiła się cisza i dało się słyszeć nie bicie dzwonu, bo to jednak za duża przestrzeń, ale było słychać taki jednostajny jęk wielu bliźszych dzwonów. Ludzie słuchali chwilę, a później wszyscy słuchający płakali, obejmując się i całując z radości. Była to wielka chwila i dziś, jako prawie 80-letnia staruszka nie mogę o tym pisać bez wzruszenia”.

Przy każdej okazji, gdy babcia opowiadała mnie

Szkolę w Jeziorkach nazywano „Szkolą pod panienką”, bo była i jest do tej pory wneką z figurką Matki Boskiej. Właścicielem budynku był pan Kotyla (imię nieznane). Obecny stan budynku na zdjęciu

i mej siostrze Ani tę historię, domagaliśmy się szczegółów. Skąd już 11 listopada pradiadek wiedział, że Polska powstała? – Czytał gazety – odpowiadała. No, ale w gazetach z 11 listopada nie mogło jeszcze być informacji, że o piątej rano podpisano zawieszenie broni? Babcia się broniła, że w poprzednich dniach prasa donosiła, że Niemcy poprosili o rozejm, ludzie wyrwali sobie gazety z informacją, że niemiecki cesarz abdykował i kilka dni potem austriacki cesarz abdykował. Piłsudskiego z Magdeburga zwolnili. Wiadomo było, że obaj zaborcy przewracają się. Ludzie wiedzieli, że zawalenie się Niemiec spowoduje, iż zabór rosyjski, który był pod okupacją

Tomasz Malisz, pradiadek autora tekstu

niemiecką, który nie był już rosyjski, nie będzie też niemiecki, czyli będzie nasz – tłumaczyła babcia. – Gdy więc tata usłyszał dzwony w dzień powszedni, zrozumiał, że to już, że właśnie się stało – mówiła babcia.

Interesowało nas też, dlaczego w Chrzanowie nie były dzwony? Babcia uporczywie trzymała się następującej sekwencji wydarzeń: – Słysząc bardzo ciche, bardzo słabe bicie dalekich dzwonów, potem słysząc bicie jakichś bliźszych dzwonów, ojciec wychodzi co chwilę, nasłuchuje, potem wszystkie dzieciaki wygania przed szkołę, wstępuje na ganek i podnosi ręce. Podkreśla, że jej tata był bardzo dobrze zorientowany

politycznie, czytał mnóstwo gazet. – Wiedział, na pewno wiedział, że na koniec wojny dzwon Zygmunta będzie bił – mówiła. – Gdy usłyszał, jak najpierw bije dalszy dzwon, a potem bliźszy – od razu zrozumiał: w Krakowie dostali telegrafem wiadomość o końcu wojny, zaczął bić Zygmunta, a jak zaczął bić Zygmunta, no to ci, co go słyszeli, nie potrzebowali wyjaśnień, jaką wiadomość przekazuje i też zaczęli bić w dzwony. Tak od dzwonu do dzwonu, krokami szedł dźwięk z Krakowa do Jezierek.

Babcia nie pamiętała, czy dzwon kościoła w Chrzanowie też zaczął w końcu bić, ale – mówiła – pewnie zaczął. Dopytywaliśmy się, jaka to była pora dnia? Przedpołudnie – odpowiadała Babcia – mieliśmy lekcje. Sprawdzaliśmy godziny w podręcznikach. Od drugiej w nocy do piątej rano delegacja niemiecka bezskutecznie targowała się o szczegóły, w końcu po piątej złożyli podpisy. Dokument wchodził w życie po sześciu godzinach od podpisania. Taki czas dano na powiadomienie oddziałów, że już się nie strzela. Do 11 przed południem jeszcze można było legalnie powalczyć, ale od jedenastej

wszyscy mieli być zawiadomieni, że – szlus. Koniec wojny. Zygmunta mógł więc zacząć bić o jedenastej przed południem – wnioskowaliśmy razem z babcią, ustalając, że pradiadek Tomasz chyba rzeczywiście nie z gazety dowiedział się o podpisaniu rozejmu. Wiadomość z Francji poszła iskrówką do Krakowa, a z Krakowa do Jezierek dotarła – też przez eter, ale falami o niższej częstotliwości – dźwiękowymi, przekazywanymi od dzwonu do dzwonu i w Jeziorkach właściwie odkodowanymi przez nauczyciela.

To był ostatni rok pracy nauczycielskiej Konstantego Malisza w Jeziorkach. Był złamany wojną. Opowiadał jedynie o tym, jak pożyczali sobie tomy Trylogii między austriackimi i rosyjskimi okopami. Inne wojenne wspomnienia nie zachowały się w pamięci jego dzieci. Topił smutki w alkoholu. W roku szkolnym 1919-1920 był już rezydentem na nauczycielskiej posadzie swojej najstarszej córki Eugenii, absolwentki Seminarium Nauczycielskiego w Nowym Targu, którą decyzyjność władz oświatowych – już polskich – rzucono do Blinowa, na Lubelszczyznę.

Dominik Księski

„Zrób zdjęcie” – konkurs

Nasze elektronicznie działają.

Ewa

Gratulujemy autorowi zdjęcia i zapraszamy po odbiór kuponu na pyszną pizzę dla dwóch osób z Pizzerii 2-ka.

Zapraszamy do naszego konkursu wszystkie osoby, którym w ostatnim czasie udało się sfotografować jakieś ciekawe zjawisko. Zdjęcia prosimy wysyłać na adres: dzielnice@ct.jaworzno.pl

Sponsorem konkursu jest

Pizzeria 2-ka
RESTAURACJA

www.pizzeria2-ka.pl

MECHANIKA POJAZDOWA

NAPRAWA AGD

NAPRAWA RTV

REMONTOWO-BUDOWLANE

LPG

INNE USŁUGI

AGD – Serwis NARES

Zmywarki, pralki, lodówki, kuchenki elektryczne.

Naprawy w domu klienta.

Tel. 32 615 50 47; 32 625 09 22; 691 188 112

Udzielamy gwarancji 12 miesięcy na naprawy.

57/d/11

**MOTOCYKLE
MOTOROWERY
SKUTERY**

KEEWAY KYMCO Jura

JAWORZNO UL. KATOWICKA 34A

TEL. 505-158-281 WWW.ANDEMOTO.EU

14/d/14

GAZY TECHNICZNE**Z DOSTAWĄ DO KLIENTA**

Tlen, acetylen, dwutlenek węgla, argon i inne

ul. Krakowska 9

tel. 32 751 83 83, 32 753 44 44

29/d/11

PRO-FAST – serwis AGD

Gwarancja. Dojazd do klienta.

Pełny serwis sprzętu AGD.

Pralki Zmywarki Piekarniki

Tel. 791-196-317

5/d/23

AKUMULATORY**SPRZEDAŻ – MONTAŻ – KONTROLA**

JAWORZNO UL. KATOWICKA 34A

TEL. 509-666-100 WWW.AKUMULATORY.TECH

13/d/14

DANKANwywóz nieczystości ciekłych, beczka poj 10 i 16 m³

udrażnianie kanalizacji WUKO

tel. 505 57 05 04, 616 11 42

2/d/13

**ALARMOWE SYSTEMY
ANTENY RTV, SAT**

domofony, wideodomofony, tv obserwacyjna

LAN/WiFi – montaż, naprawa – „PREWEN”

tel./fax 32 757 18 84, 502 86 34 71

KOMPUTEROWE pogotowie – 502 86 34 71

4/d/14

NAGROBKI

Parapety, schody, blaty kuchenne, kominki

www.konach.pl

Zakład Kamieniarski ul. Czwartaków 2
przy cmentarzu na Łubowcu tel/fax 32 752-96-77

1448/D

BEK-POL

wywóz nieczystości ciekłych

pojemność 11 m³

tel. 663 23 90 42, 693 791 793

36/d/11

BEK-POL I

wywóz nieczystości ciekłych

pojemność 12 m³

tel. 696 170 356

1299/d/11

SERWIS OPON

Pompowanie kół azotem, spawanie aluminium

Sprzedaż i montaż opon TIR. ul. Matejki 43,

tel. 32 753 11 72;

czynne od 8.00 – 18.00 pn. – pt., sobota 8.00 – 14.00.

11/d/11

TO MIEJSCE CZEKA NA TWOJĄ**REKLAMĘ**

DZWOŃ 32 751 91 30

ogłoszenie własne

**ŚWIATŁOWODOWY INTERNET
w domach prywatnych****ART-COM**43-600 Jaworzno, ul. Grunwaldzka 120
tel. 32 745 45 45, e-mail: info@artcom.pl
www.artcom.plINTERNET
ŚWIATŁOWODOWY

TELEWIZJA 4K

TELEFON

**200 Mbit/s
TYLKO 50 zł**Podłączenie - 290 zł
Umowa na 24 miesiące
(W cenie podłączenia
router)**ZAKŁAD KAMIENIARSKI
ANDRZEJ SOJKA
od 1993 r.**ul. Sobieskiego 30
43-602 Jaworzno-Szczakowa
tel. 728 527 518
32 616 78 70

www.kamieniarstwo.jaworzno.pl

35/d/11

**Ośrodek Szkolenia Kierowców
„KLAKSON”**

Zaprasza na kursy prawa jazdy

20 listopada; 4 grudnia;

8 stycznia – godz. 17.00

MAN z przyczepą taki jak
na egzaminie

kat. AM, A, B, C, D, DE, CE

Biuro: Jaworzno ul. Farna 2a

czynne: pon. – pt. 10.00 – 17.00

tel. 32 616 33 55, 509 721 745

www.klakson.com.pl

41/d/11

P.P.U.H. „Sowosz” sp. z o.o.**TARTAK
USŁUGI TARTACZNE**

- Wieżby dachowe
- Tarcica
- Łaty, kontrłaty
- Sztachety ogrodowe
- **IMPREGNACJA**
- Schody młynarskie

32-551 Jankowice k. Zatora ul. Wadowicka 86,
tel. 33 841 25 59

www.sowosz.pl, e-mail: zamowienia@sowosz.pl

36

**Jesteś osobą pokrzywdzoną przestępstwem,
świadkiem lub osobą najbliższą?**

Czy z tego powodu czujesz się
osobą pokrzywdzoną?
Nie możesz sobie poradzić
z zaistniałą sytuacją?
Masz pytania, wątpliwości,
czujesz niepokój, bezradność,
lęk, stres – zachowania,
które uniemożliwiają Ci
normalne funkcjonowanie?

Zadzwoń!**781 062 781, 781 316 781**

LOKALNY PUNKT POMOCY
POKRZYWDZONYM PRZESTĘPSTWEM
NA TERENIE MIASTA JAWORZNA,
UL. RZEMIEŚLNICZA 7
sobota - 9:00-13:00

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCIFUNDUSZ
SPRAWIEDLIWOŚCIFUNDACJA
ROZWOJU
"PATRIA"

Współfinansowane ze Środków Funduszu
Sprawiedliwości, którego dysponentem jest
Minister Sprawiedliwości
eprasa.pl 01e6dd3300

Przegrywanie kaset VHS na płyty DVD

Wystarczy, że skontaktujesz się
z nami – jesteśmy dostępni pod
numerem +(48) 32 751 91 30,
(pon-pt, 8:00 – 16:00)
lub +48 733 180 333
info: biuro@ct.jaworzno.pl

Cena przegrania

VHS na DVD – 40 zł,
VHS do pliku mp4 – 50 zł
(do odtwarzania na każdym urządzeniu)
Płyt winylowych – 20,00 zł
Kaset magnetofonowych
– 15,00/20,00 zł

ogłoszenie własne

INFORMATOR ZDROWIA i URODY

STOMATOLODZY

KOAGENT GABINET STOMATOLOGICZNY
lek. stom. Anna Partyka-Ziętek Jaworzno ul. Grunwaldzka 30
poniedziałek, piątek 14.00 – 20.00, czwartek 9.00 – 14.00
– stomatologia zachowawcza – protetyka
– chirurgia stomatologiczna
rejestracja telefoniczna 600 498 669

49/d/11

Praktyka dentystyczna **dr n. med. Tatiana Jamróz-Szłapa**
Świadczymy profesjonalne i bezbolesne usługi w zakresie: stomatologii zachowawczej, protetyki, endodoncji, chirurgii szczękowo-twarzowej (ekstrakcje zębów zatrzymanych, podcinanie wędzidełka, pobieranie wycinków histopatologicznych itp.), implanty, medycyna estetyczna.
Tel. 609 956 057. Jaworzno, ul. Spacerowa 1

1842/d/10

Pracownia protetyki dentystycznej
Grzegorz Koczur
43-600 Jaworzno, ul. Skotnica 28, **kom. 0 604 897 883**
Wykonuje: protezy szkieletowe, protezy akrylowe, korony i mosty tradycyjne oraz ceramiczne. Naprawy protez.

47/d/11

Gabinet stomatologiczny **IWONA BYSTRY-SMAGA**
CHIRURG STOMATOLOG
Jaworzno ul. Zagadłowicza 45 (Pszczelnik)
Leczenie, protetyka, chirurgia, implanty.
Rejestracja telefoniczna **32 753-16-16**
pon-wt od 13.00 do 19.00, środa od 8.30 do 13.00

1/1/17

INNE

DIABETOLOGIA, ENDOKRYNOLOGIA
prof. dr hab. n. med. Krzysztof Łabuzek

STOMATOLOGIA, PROTETYKA, IMPLANTOLOGIA

dr n. med. Justyna Witalińska-Łabuzek
REJESTRACJE: 32 700 38 87 drlabuzek.pl

211

CHIRURGIA OGÓLNA I NACZYNIOWA
dr n. med. Andrzej Lekstan

REJESTRACJA: 32 758 17 39 lekstan.pl

212

JAWORZNO UL. KRAKUSA 1 (Pańska Góra)

DIETETYK

CENTRUM DIETETYCZNE AKTIV-DIET
DIETETYK BOGUSŁAWA ZAGÓRSKA

U nas stracisz od 4-15 kg w pierwszym miesiącu!!!
NAJTAŃSZA OPIEKA MIESIĘCZNA W MIEŚCIE!!!
UL. SIENKIEWICZA 12 (KOCIA), TEL. 694-462-868

1/1/20

WYSOKO WYSPECJALIZOWANE
CENTRUM MEDYCZNE

PORADNIE SPECJALISTYCZNE:

Okulistyczna: lek. med. Marzena Wysocka-Kosmulska - wtorek
lek. med. Magdalena Musiał-Kopiejka - poniedziałek
lek. med. Olga Ritter-Pasek - wtorek
lek. med. Maciej Helemejko - środa

Nefrologiczna: dr n. med. Maciej Bułanowski - wtorek

Urologiczna: lek. med. Tomasz Zaorski - poniedziałek
dr n. med. Maciej Kupajski - czwartek

Kardiologiczna: lek. med. Kamil Kosmulski - środa, czwartek

Dermatologiczna: dr n. med. Patrycja Szkliniarz-Augustyńska - środa

Stomatologiczna: dr n. med. Leszek Szywała - wtorek
lek. stom. Urszula Łoś-Chwedoruk - środa, piątek
lek. stom. Julia Włodarczyk - poniedziałek

Laryngologiczna: lek. med. Andrzej Pawełczak - środa

Dietetyczna: mgr Konrad Florczyk - poniedziałek

Ginekologiczna: lek. med. Bartosz Dworecki - wtorek
lek. med. Leszek Włodarczyk - środa
lek. med. Jakub Toczek - środa

Neurologiczna: dr n. med. Beata Wolniak-Mazur - środa
dr n. med. Włodzisław Wierzbicki - środa
lek. med. Magdalena Kurczak-Kulaga - wtorek

Ortopedyczna: dr n. med. Leszek Szywała - poniedziałek, wtorek, czwartek

Chirurgiczna: lek. med. Sławomir Karol - czwartek

Leczenie ran przewlekłych: dr hab. n. med. Marek Kucharski - czwartek

Chirurgia narządu ortopedyczna: lek. med. Wojciech Kania - piątek

Psychiatryczna dla dzieci i młodzieży: lek. med. Grażyna Urbanowicz - poniedziałek

Psychiatryczna dla dorosłych: lek. med. Marzena Wawrzyńczyk - piątek

Poradnia medycyny pracy: lek. med. Małgorzata Brondar - poniedziałek

Pracownia ultrasonograficzna: dr n. med. Anna Baran - poniedziałek

lek. med. Adrian Leśnak - piątek

Poradnia rehabilitacyjna: mgr Agata Wolff - środa
Szymon Pieterwas - poniedziałek

PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA DLA DZIECI I DOROSŁYCH

lek. med. Elżbieta Jarczyk
lek. med. Bartosz Adamczyk
lek. med. Natalia Stawowska - labor.
dr n. med. Majka Adamczyk
lek. med. Magdalena Mucha

lek. med. Kami Kosmulska
lek. med. Agata Smolko
lek. med. Alicja Nakoneczny
lek. med. Daria Leva
lek. med. Krzysztof Starszak
lek. med. Łukasz Orwał

CHIRURDZY

Dr Andrzej Maj specjalista chirurg

Leczenie żylaków, owrzodzeń, obrzęków i niedokrwienia kończyn. Drobne zabiegi chirurgiczne. ul. Krucza 5, os. Podłęża (między Leśną a Towarową). Pt. 15.00 – 17.00.

Rejestracja telefoniczna **tel. 608 651 102, 694 061 650**
Gabinet już czynny i możliwe teleporady

54/d/11

NEUROLOG

NEURO-PLUS Jaworzno ul. Katowicka 19D
lek. med. Alicja Zgrzebnicka specjalista neurolog, kinesiologia
GABINET NEUROLOGICZNY AKUPUNKTURA, ZIOŁA, TERAPIA PIJAWKOWA

czynne: pn, wt, czw, pt od 17.00 do 19.00, śr od 10.00 do 12.00
Rejestracja tel. **601 539 412, 32 752 93 98** www.neurolog-jaworzno.pl

25/1/13

INNE

**TO MIEJSCE CZEKA
NA TWOJĄ REKLAMĘ
DZWOŃ 32 751 91 30**

ogłoszenie własne

FUNDACJA
MÓJ CZAS DLA SENIORA

W naszej fundacji zastanawiamy się, jakie wydarzenia mają wpływ na nasze decyzje kreujące nasze tu i teraz. Idąc przez życie stykamy się z tak różnymi sytuacjami, ale też możemy zauważyć jak różni jesteśmy. Niby tacy sami, a jednak tak inni mający różne potrzeby i pragnienia. Jednak jedno łączy nas wszystkich to pragnienie spełnienia i błogiego poczucia szczęścia, zadowolenia i radości. Patrząc na nasze życie, wybieramy wedle swojego postrzegania rzeczywistości. Widzimy wszystko własnymi oczami, tworząc swoje myśli, realizując swoje wizje i kreując swój mikroświat w ogromie wszechświata i społeczności. Dla nas najważniejsza jest nadzieja w poznaniu samego siebie, ponieważ to ona daje światło na poznanie sensu po co? Poprzez zrozumienie postrzegania przez innych tego co widzimy inaczej i jak to kształtuje nas w tym momencie naszej drogi życia jesteśmy w stanie lepiej poznać drugiego człowieka i przy okazji siebie.

bie. Nie możemy zapomnieć, że wśród ścieżek życia czyhają na nas różnego rodzaju pokusy. Ogrom oferty, jaką daje nam materia, to niezliczona gama niesamowitych atrakcji dla zaspokojenia naszego JA. Piszemy o tym, by zwrócić uwagę na nasz rozwój poprzez lekcje życia. Informacje, które do nas docierają, jest tak wiele, że brakłoby życia na ich zgłębienie. Człowiek wciąż tworzy, kreuje a jednak nadal poszukuje i oczekuje piękna i błogości dla duszy. Dlatego właśnie szanuj innych, dawaj dobry przykład, bądź lojalny wobec dobrych praktyk i ludzi, którzy są dla Ciebie ważni by cieszyć się życiem. Pamiętajmy, że to co wpływa na moje samopoczucie ma podłoże płynące z mojej postawy, intencji. Tak naprawdę to my chcemy kształtować swoje postawy, uczyć się każdego dnia bez względu na wiek czy status społeczny. Każda sytuacja i wydarzenie ma swoje znaczenie, ale jak to na nas wpłynie zależy tylko i wyłącznie od tego jak my sami traktujemy siebie i innych. Jeżeli wkładasz serce w to co robisz, kierujesz się dobrem innych i swoim to jesteś człowiekiem który potrafi dawać czas. Za każdym razem gdy mamy możliwość wspólnie spotkać się i porozmawiać, dać część siebie innym możemy budować nowe relacje, kontakty i więzi, które cenniejsze są od wielu dóbr doczesnych. Jednak trzeba to zauważyć

prasa.pl 01e6dd3300

i docenić, by tak się stało potrzebny jest wielokrotnie wspomniany już czas i refleksja. Fundacja Mój Czas dla Seniora im. Wandy i Józefa to wartość sama w sobie, coś ponad czasowego, miejsce gdzie każdy może być sobą, po prostu po ludzku. Dlatego staramy się organizować przestrzeń do spotkań, która jeszcze bardziej da nam poczucie wspólnoty i przyjaznej atmosfery. Właśnie teraz zatrzymaj się, pomyśl po co żyjesz, co dajesz a co bierzesz by się odnaleźć i spełnić. Ta chwila refleksji i prawdy z samym sobą to bezcenny egzamin z tego co mam i wiem, z tego co robię i jaki to ma cel. Człowiek wciąż tworzy, kreuje a jednak nadal poszukuje i oczekuje piękna i błogości dla duszy. Dlatego właśnie szanuj innych, dawaj dobry przykład, bądź lojalny wobec dobrych praktyk i ludzi, którzy są dla Ciebie ważni, by cieszyć się życiem.

MCI Fundacji ul.11 Listopada 4c
fb Mój czas dla seniora im Wandy i Józefa
<https://www.facebook.com/re-nata.talarczyk>
KRS 0000488618
PKO BP 28 1020 2528 0000
0302 0373 7400. Tel. 608 107 327. <https://www.facebook.com/MojczasdlaSeniora.im-WandyiJozefa/>
e-mail: fundacjamojczas@op.pl

Oczywista Nieoczywistość – Przedłużenie ręki...

W dzisiejszych czasach raczej trudno sobie wyobrazić funkcjonowanie człowieka bez telefonu. Jednak to, co jeszcze kilkadziesiąt lat temu wydawało się rzeczą nierealną i szczytem marzeń, dziś zdaje się powoli prawdziwym przekleństwem.

Dawniej posiadanie telefonu było w zasadzie czymś niesłychanym. W danej wiosce czy mieście liczbę aparatów telefonicznych można było zliczyć na palcach jednej ręki. Telefon posiadał sotys bądź ważny urzędnik czy funkcjonariusz. Budki telefoniczne, ulokowane w plenerze lub w obrębie poczty pozostawiały bardzo wiele do życzenia – głównie przez wzgląd na fatalną jakość połączeń. Pomimo tego posiadanie stacjonarnego aparatu telefonicznego było jednym z nieosiągalnych wówczas marzeń. Przynajmniej tak się kiedyś wydawało. Kiedy wszak na przełomie XX i XXI wieku aparaty takie zaczęły się pojawiać w sposób masowy; najpierw w blokach, a potem w prywatnej, jednorodzinnej zabudowie, wydawało się, że niczego więcej już do szczęścia nam nie potrzeba. Tak naprawdę szczytem marzeń był dom, ogródek, ewentualnie samochód, dobra utwardzona droga i telefon właśnie. Kiedy więc aparat telefoniczny stał się rze-

czą powszechną i ogólnie dostępną to wydawało się, że oznacza to nic innego jak podniesienie indywidualnego statutu społecznego. Jednak niemal w tym samym czasie pojawiły się równoległe telefony komórkowe. To dopiero był rarytas. Najpierw były bardzo duże i bardzo drogie. Wydawały się gadżetem nieosiągalnym. Pamiętam, że ktoś kiedyś powiedział, czerpiąc z bodaj skandynawskich wzorców, że przyjdzie taki czas, że telefony komórkowe staną się normą, że takowy będzie miał każdy, a jego utrzymanie będzie o wiele tańsze od kosztów utrzymania tradycyjnych aparatów telefonicznych. Dało się słyszeć wówczas również to, że przyjdzie taki czas, że pozbywać się będziemy tradycyjnych telefonów, które wyparte zosta-

ły przez „komórki”. Słowa te, wypowiedziane niewiele ponad dwie dekady temu wydawały się absolutną mrzonką, swego rodzaju naukową fantastyką rodem z Lema.

Pamiętam, z dzieciństwa zresztą, jakiś film z tegoż gatunku właśnie. Ludzie rozmawiali tam nie tylko słysząc się, ale i widząc na niewielkich ekranikach wkomponowanych w aparat. To dopiero był kaliber! Coś, co zdawało się być rzeczą niewyobrażalną i nieosiągalną! Mówiąc dość kolokwialnie, było to coś, co nie mieściło się w głowie.

A dziś? Dziś każdy w rękę trzyma telefon. No, może niemal każdy. Dotyczy to głównie ludzi młodych czy nawet bardzo młodych, także dzieci. Idąc ulicą, będąc na spacerze, jadąc autobusem; wszędzie, dosłownie

wszędzie zdecydowana większość osób dzierży telefon w rękę. Dożyliśmy czasów zresztą, że tradycyjna funkcja komunikacyjna telefonu (czyli najzwyczajsza rozmowa) jest jedną z wielu, jedną z bardzo wielu i wcale nie najważniejszych. Ludzie przebywając we własnym gronie, spotykając się i spędzając czas razem, nawet na randkach, nie przebywają razem do końca. Ich głównym narzędziem bowiem, narzędziem ułatwiającym funkcjonowanie właśnie jest telefon. Ludzie nie rozmawiają, tylko piszą do siebie; wszak z epistolografią nie ma to nic wspólnego. W grupie młodych ludzi, o zgrozo, bardzo często panuje niemal grobowa cisza. Nie słychać rozmów. Widać jedynie telefony dzierżone w dłoniach i krótkie, urywane, zdawkowe zdanie będące komentarzami do rzeczywistości zdecydowanie alternatywnej, zamkniętej w niewielkim urządzeniu. Ponoć najlepszym sposobem na ciszę w sali lekcyjnej jest pozwolenie na używanie przez uczniów komórek. Wówczas wpatrzeni weń, niemal odrealnieni, wchłonięci w jakąś nieokreśloną rzeczywistość, odpływają niemal w dal. Kiedy by zażądać odłożenia komórki – pojawia się autentyczne zdziwienie, roszczenie, frustracja, a nawet agresja. Wydaje się rzeczywiście, że ów telefon jest tytułowym przedłużeniem ręki, a im ręka

staje się przez to dłuższa, to tym bardziej kurczą się nasze mózgi. Ludzie nie mają przy tym co zrobić z rękami. Są niepewni siebie, zagubieni. Przegłądając nic nie oferujące strony czy posty, albo grzebiąc i przewracając skrzynki, powiadomienia i inne komunikatory, w ogóle niezainteresowani tym na co patrzą, kryją swą niepewność, zażenowanie, bezradność i słabość. Udują tak bardzo zajętych, tak bardzo trendy, tak bardzo zaangażowanych, lubianych. W ten oto sposób to, co miało nam ułatwiać życie i nam służyć uczyniło z nas niewolników, zbierając coraz większe żniwo. Przekroczyliśmy granicę, przez którą przejście wydawało się kiedyś niemożliwe, a cała sfera tego, co uczyniliśmy dla siebie, wydawała się miła, ciepła i bezpieczna. Odrealniając nas, odrzucając i oddalając od siebie, eliminując umiejętność słownej komunikacji czy po prostu wysławiania, ograniczając w zastraszający sposób umiejętność odrębnego pisania, rzeczywistość ta czyni z nas bezwolne istoty, które na własne życzenie dały się pożyć temu, co same stworzyły. Owe nośniki, nośniki, które powstały po to, by ułatwiać nam życie, paradoksalnie przeniosły nas do pseudo świata, w którym prawdziwego życia nie ma i nie będzie i z którego powrót wydaje się coraz bardziej niemożliwy.

Jarosław Sawiak

Kolory w obrazach

Wystawa obrazów Doroty Pamuły w Galerii Podcienie zachwyca barwami, w jakich artystka namalowała swoje dzieła. Tonaż barw niespotykane: brązy, beże, zieleń, czerwień. Kolory mają niezliczoną liczbę odcieni, harmonijnie skomponowanych. Cisza i porządek bije z tych obrazów. Łąki w kwiatkach, dmuchawce, maki. Wierzby rosochate, pejzaż. Nie ma chaosu, krzyku kolorami. Jest spokój. Czy można kupić? Pytali zwiedzający, wpatrując się w obrazy.

Wystawy Doroty to zawsze moje wspomnienie jej dziadka pana Antoniego Bodaka i jego obrazów, które licznie wisiały w jego mieszkaniu. Był moim sąsiadem. Lwowianin, kartograf znakomity artysta malarz. Miał piękną bibliotekę z albumami, które pozwalał nam kartkować. Siedziałyśmy kilkulatki i ostrożnie przekładaliśmy bibułki chroniące reprodukcje. Talent Doroty Pamuły, to po linii jej

mamy Marty, córki pana Antoniego Bodaka.

Spotkałam na wernisażu wielu znajomych z STK. Była także pani Teresa córka Antoniego Bodaka, pięknie rysuje. To wiem, choć swój talent ukrywa. Pracowała niegdyś w Modzie Polskiej. Był także radny Jerzy Nieużyła, przedstawił mi swoją żonę. Ucieszyłyśmy się sobą, Małgorzata, to przecież moja licealna koleżanka, romanistka.

Radość z wernisażu: obrazy z pozytywną energią, znakomita publiczność. Artystka powiedziała: „Zapraszam na opowieści o mojej przyjaźni z kolorem”. Więc rozmawialiśmy ciekawie, jak mieszka kolory, czego oczekuje i o tym, że jej nie zawodzi.

Pochwała należy się także organizatorom. Perfekcyjnie przygotowali otwarcie wystawy. Plakat, foldery ze znawstwem zredagowane.

Wystawa potrwa do 15 listopada 2023, hali w MCKiS w Jaworznie
Barbara Sikora

Artur Jakóbik – o tym jaka Polska

Artur Jakóbik – jaworznianin, na liście Konfederacji Wolność i Niepodległość w tegorocznych wyborach do sejmu, uzyskał 1996 głosów. Artur Jakóbik pracuje jako operator nastawni pomocniczych w Tauronie Wytwarzanie. Poprosiliśmy go o powyborczy komentarz.

Artur Jakóbik

dzie miała 18 posłów, będzie już Klubem Poselskim. Jest to poprawa w stosunku do wyborów sprzed czterech lat.

Czego wynikiem jest ta poprawa?

Jest wynikiem ciężkiej, ciągłej wiarygodnej pracy przez te cztery lata. 11 posłów, których miała Konfederacja w sejmie, to była merytoryczna opozycja. Z braku dużego wpływu na rzeczywistość to kilka ze znacznych ustaw zdołali zablokować. Jako jedyni w ciągu czterech ostatnich lat opowiadali się przeciwko lockdownom i obostrzeniom pandemicznym.

Z kim będziecie w sejmie współpracować?

Z tego co mówią nasi liderzy wynika, że nie wejdziemy w żadną koalicję. Będziemy w dalszym ciągu jedyną merytoryczną opozycją, nie totalną.

Ela Bigas: Dużo osób oddało na Pana swoje głosy.

Artur Jakóbik: Startowałem w poprzednich wyborach w 2019 r. Poprawiłem wynik o niemal 60 proc.

Z pewnością mile to Pana zaskoczyło.

Tak, mile zaskoczyło. Wkład, który włożyłem przez ostatnie cztery lata pracy, nie poszedł na marne. Prowadziliśmy w Jaworznie działania, spotkania, często konferencje prasowe na ważne tematy ogólnopolskie. Wynik bardzo dobry – drugi z listy Konfederacji, mimo że startowałem z trzeciej pozycji.

Podsumujmy wyniki Konfederacji w wyborach krajowych.

Konfederacja w skali kraju uzyskała wynik 7,16 proc. W nadchodzącym sejmie Konfederacja bę-

Co w planach?

W dalszym ciągu będziemy chcieli blokować niekorzystne ustawy.

Niekorzystne czyli jakie?

To te, które będą szkodzić obywatelom, które będą zagrażały naszej wolności, własności. Program kampanii wyborczej nie idzie do kosza po wyborach. Jeśli rząd, który się utworzy, będzie chciał realizować któryś z tych punktów będziemy to na pewno popierać, a jeśli propozycje rządowe będą sprzeczne z naszymi ideami, to będziemy przeciw.

Co w najbliższym czasie w Jaworznie?

Przed wakacjami organizowaliśmy spotkania pod hasłem „Żeby Polska była polska”. Chcemy nadal, żeby nie była niemiecka, nie rosyjska, nie ukraińska, nie amerykańska, ani żadna inna.
Dziękuję za rozmowę Ela Bigas

Szczakowianka Jaworzno – Rozwój Katowice 3:2

Szczakowianka – Rozwój zatrzymany

W 14. kolejce czwartej ligi Szczakowianka Jaworzno zmierzyła się przed własnymi kibicami z Rozwojem Katowice w sobotę 4 listopada. Przedostatnia kolejka tej rundy to zwycięstwo drużyny prowadzonej przez trenera Pawła Cygnara.

Aż 5 bramek zobaczyli kibice zgromadzeni na trybunie stadionu w Szczakowej. Gole padały po dwóch stronach boiska, ale 3 na miarę zwycięstwa padły ze strony Szczakowianki. Worek z bramkami otworzył kapitan zespołu – Marcin Smarzyński już 10. minucie. Dawid Skrzypiński podwyższa prowadzenie jeszcze w pierwszej

połowie, strzelając tuż przy pierwszym słupku. Trzecia bramka dla gospodarzy padła po strzale wbiegającego w pole karne Michała Chrabąszcza. Tylko rewelacyjna postawa bramkarza z Katowic nie pozwoliła na uzyskanie lepszego wyniku przez gospodarzy. Drwale w pogoni za kolejnymi bramkami nie uniknęli błędów i w drugiej połowie wyciągali piłkę ze swojej bramki dwukrotnie.

Wygrana w ostatnim meczu u siebie jesienią napawa optymizmem przed ostatnim starciem w Radzionkowie. Z miejscowym Ruchem mecz zostanie rozegrany w najbliższą sobotę przy sztucznym oświetleniu.

jargal

MCKiS Jaworzno – KS Pogoń Ruda Śląska 57:79 (23:23, 14:18, 11:24, 9:14)
MCKiS Jaworzno – Avia Świdnik 0:3 (26:28, 20:25, 23:25)

MCKiS Jaworzno – dwa mecze, dwie porażki

Drużyny MCKiS Jaworzno rozegrały swoje mecze w sobotę 4 listopada we własnej hali w centrum miasta. Pierwszoligowi siatkarze starli się z Avią Świdnik, natomiast trzecioliczowi koszykarze z KS Pogoń Ruda Śląska.

To nie była udana sobota dla drużyn MCKiS Jaworzno. Koszykarze, prowadzeni przez trenera Łukasza Ciołczyka, tylko w pierwszej kwarcie prowadzili wyrównaną walkę. W trzech kolejnych przewaga przyjezdnych dawała się we znaki zawodnikom z Jaworzna, którzy przegrywali każdą z nich. Przegrana 57: 79 stała się faktem, a drużynę stawia na 4. miejscu w tabeli śląskiej III ligi KM.

Kibice siatkówki po ostatniej wygranej podopiecznych trenera Tomasza Wątorka mogli nieco odetchnąć z ulgą. W 7. kolejce drużyna w wyjazdowym meczu wygrała w trzech setach z AZS AGH Kraków. Przed własnymi kibicami w sobotę, nie było już tak łatwo i każdy z trzech setów padł łupem przyjezdnych ze Świdnika. Avia grała lepiej blokiem, a skuteczne serwy pozwoliły na kontrolowanie przebiegu gry. Po 8. kolejce Tauron I ligi jaworznianie zajmują 13. pozycję w tabeli. Kolejna konfrontacja już w najbliższą sobotę 11 listopada w wyjazdowym meczu z Arką Chełm.

jargal

LKS Zgoda Byczyna – Babia Góra Sucha Beskidzka 1:1
Victoria 1918 Jaworzno – Hejnał Kęty 3:2

Okręgówka – zmiany i punkty dla Jaworzna

Předostatnia kolejka okręgówki przyniosła 4 punkty jaworznickim drużynom, grającym po raz ostatni tej jesieni przed własnymi kibicami. Victoria 1918 Jaworzno zwycięsko wyszła z konfrontacji z Hejnałem Kęty, natomiast na koncie Zgody Byczyna wreszcie ląduje punkcik po starciu z Babią Górą Sucha Beskidzka. Zgody do wyzyskiwanego remisu nie poprowadził już trener Artur Wąsik.

Zmiany, zmiany, tylko czy to odpowiedni moment zapytamy, by przed końcem rundy rozwiązać współpracę z trenerem drużyny? Zresztą to nie jedyna modyfikacja, do której doszło w LKS Zgoda Byczyna. Jeszcze w wakacje zarząd opuścił dotychczasowy prezes – Jacek Skopowski, a sekcja tenisa stołowego postawiła na młodzież. Sytuacja w klubie nie wydaje się być jasna, krążą plotki, a my pyta-

– Jesteśmy pewni, że zdobędziemy tutaj trzy punkty. Jest troszkę zmiana w składzie, w ustawieniu, więc jesteśmy naprawdę bardzo zmotywowani. Nawet nie myślimy o jednym punkcie, tylko o trzech, nic innego nie wchodzi w grę. Zawodnicy, którzy grali nie do końca na tych pozycjach, na których powinni, zostali przywrócenii do swoich pozycji. Zobaczymy. Są dwa mecze, punktów mało, nie mamy nic do stracenia – mówi trener LKS Zgoda Byczyna Marek Zieliński.

Mecz nie układa się po myśli Zgody i w pierwszej połowie gospodarze tracą bramkę po błędzie w obronie. Później jest nieco lepiej, jeszcze przed przerwą Konrad Kawala pokazał swój kunszt bramkarski, a wyrównana bramka pada dopiero w 90. minucie po strzale Oskara Orawskiego.

my nowego prezesa: czy to daleko idące zmiany mają wpływ na zaangażowanie drużyny seniorów i jej wyniki na płycie boiska, czy też słaba jej kondycja miała wpływ na reorganizację klubu, również na najwyższych szczeblach?

– My zmieniamy się na potrzeby całości. Chcemy rozwijać się i dlatego te zmiany są konieczne. Zmieniamy się na poziomie zarządu, a zmiana trenera seniorów to wynik słabej gry drużyny. Dziewięć przegranych meczów, musimy reagować i tyle. Tutaj szybka reakcja musi być. Co do tenisa, to chcemy przyciągnąć młodzież do gry. W lidze już grają dzieci, przez co się sekcja rozwija – mówi prezes LKS Zgoda Byczyna Andrzej Chechelski.

Od meczu z Babią Górą drużynę prowadzi dwóch przedstawicieli zarządu, dwóch trenerów: Łukasz Nowak oraz Marek Zieliński. Nastawienie przed meczem drużyny jak zwykle bojowe, takie też zdanie ma jeden z trenerów.

jargal

TABELA

IV liga 2023/24, grupa: śląska I

1. Drama Zbrostawice	14	28	31-18
2. Podlesianka Katowice	13	27	23-10
3. Unia Dąbrowa Górnicza	14	25	24-18
4. Victoria Częstochowa	14	24	26-26
5. Sparta Katowice	14	23	27-21
6. MKS Myszków	14	23	43-27
7. Przemysław Siewierz	14	21	30-28
8. Szczakowianka	14	19	25-22
9. Ruch Radzionków	14	18	21-15
10. Zagłębie II Sosnowiec	14	17	27-23
11. Szombierki Bytom	14	17	16-26
12. Piast II Gliwice	14	16	22-22
13. Rozwój Katowice	14	16	21-24
14. Orzeł Miedary	13	12	12-28
15. Znicz Kłobuck	14	10	11-27
16. Unia Rędziny	14	7	14-38

Kolejka 14. – 4-5 listopada

Podlesianka Katowice 4-0 Unia Rędziny
Piast II Gliwice 3-3 Ruch Radzionków
Szczakowianka 3-2 Rozwój Katowice
Drama Zbrostawice 1-2 MKS Myszków
Victoria Częstochowa 1-1 Unia Dąbrowa G.
Znicz Kłobuck 2-4 Przemysław Siewierz
Zagłębie II Sosnowiec 1-1 Szombierki Bytom
Orzeł Miedary 1-2 Sparta Katowice

Kolejka 15. – 11-12 listopada

Sparta Katowice – Podlesianka Katowice 11.11, 15:00
Szombierki Bytom – Orzeł Miedary 11.11, 11:00
Przemysław Siewierz – Zagłębie II Sosnowiec 11.11, 13:30
Unia Dąbrowa Górnicza – Znicz Kłobuck 11.11, 11:00
MKS Myszków – Victoria Częstochowa 11.11, 13:30
Rozwój Katowice – Drama Zbrostawice 11.11, 11:00
Ruch Radzionków – Szczakowianka 11.11, 17:00
Unia Rędziny – Piast II Gliwice 11.11, 11:00

Klasa okręgowa 2023/24, grupa: wadowice

1. Brzezina Osiek	14	32	29-9
2. Żuraw Krzeszów	14	31	41-13
3. Victoria 1918 Jaworzno	14	30	39-16
4. Nadwiślanin Gromiec	14	27	36-23
5. Olimpia Chocznia	14	26	40-28
6. Strażak Rajsko	14	22	34-31
7. LKS Bobrek	14	22	19-20
8. Górnik Brzeszcze	14	21	24-17
9. Naroże Juszczyń	14	21	22-20
10. Babia Góra Sucha Beskidzka	14	20	25-23
11. LKS Gorzów	14	18	15-25
12. Halniak Targanice	14	17	34-38
13. Polonia Luszowice	14	10	20-50
14. Zgoda Byczyna	14	9	17-28
15. Hejnał Kęty	14	6	28-48
16. Zgoda Małec	14	6	22-56

Kolejka 14. – 4-5 listopada

Górnik Brzeszcze 2-2 Nadwiślanin Gromiec
Polonia Luszowice 1-0 LKS Bobrek
Zgoda Małec 1-4 Naroże Juszczyń
Żuraw Krzeszów 6-2 Strażak Rajsko
Olimpia Chocznia 3-0 LKS Gorzów
Victoria 1918 Jaworzno 3-2 Hejnał Kęty
Zgoda Byczyna 1-1 Babia Góra Sucha Beskidzka
Halniak Targanice 1-5 Brzezina Osiek

Kolejka 15. – 11-12 listopada

Brzezina Osiek – Górnik Brzeszcze 11.11, 14:00
Babia Góra Sucha B. – Halniak Targanice 11.11, 14:00
Hejnał Kęty – Zgoda Byczyna 11.11, 12:00
LKS Gorzów – Victoria 1918 Jaworzno 11.11, 14:00
Strażak Rajsko – Olimpia Chocznia 11.11, 14:00
Naroże Juszczyń – Żuraw Krzeszów 11.11, 14:00
LKS Bobrek – Zgoda Małec 11.11, 14:00
Nadwiślanin Gromiec – Polonia Luszowice 11.11, 14:00

Klasa A 2023/2024, grupa: chrzanów

1. Fablok Chrzanów	13	32	48-11
2. Ciężkowianka Jaworzno	12	30	42-10
3. LKS Żarki	12	24	40-20
4. Korona Mętków	13	23	28-19
5. Wolanka Wola Filipowska	12	21	29-35
6. Błyskawica Myślachowice	13	17	35-30
7. Zagórzanka Zagórze	13	17	25-21
8. Zryw Brodła	11	17	30-27
9. Górnik Siersza	13	16	27-54
10. Ruch Młoszowa	13	15	25-41
11. Wisła Jankowice	13	11	28-41
12. MZKS Alwernia	12	9	13-23
13. UKS Regulice	11	8	12-27
14. Tęcza Tenczynek	13	7	23-46

Kolejka 13. – 4-5 listopada

Wisła Jankowice 3-3 Tęcza Tenczynek
Zryw Brodła 2-6 Błyskawica Myślachowice
UKS Regulice 0-0 Fablok Chrzanów
Wolanka Wola Filipowska 2-7 LKS Żarki
Korona Mętków 2-1 Ciężkowianka Jaworzno
MZKS Alwernia 2-0 Zagórzanka Zagórze
Górnik Siersza (Trzebinia) 3-2 Ruch Młoszowa

Kolejka 14.

Tęcza Tenczynek – Ruch Młoszowa
Górnik Siersza – Zagórzanka Zagórze
MZKS Alwernia – Ciężkowianka Jaworzno
Korona Mętków – LKS Żarki
Wolanka Wola Filipowska – Fablok Chrzanów
UKS Regulice – Błyskawica Myślachowice
Zryw Brodła – Wisła Jankowice

w **1982** roku powstała pierwsza instalacja fotowoltaiczna w Europie

Lepszy klimat – wzorem Watykanu

Był rok 2011, dzień 1 kwietnia. Na dachu sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Jaworznie na Osiedlu Stałym została uruchomiona największa z czterech zarejestrowanych w Polsce instalacji fotowoltaicznych. Sanktuarium było w kraju pierwszym kościołem, którego proboszcz – ks. Józef Lenda – zdecydował się postawić na dachu świątyni 312 paneli fotowoltaicznych o powierzchni 1,5 m² i łącznej mocy 71 kW.

Dziś, w 2023 roku fotowoltaika nie jest żadną nowością i nie wzbudza takich kontrowersji i fascynacji jak przed dwunastoma laty. Jak wspomina ks. Lenda: – Po zainstalowaniu paneli przyjeżdżali do Jaworzna inżynierowie i ekolodzy z całej Polski oglądać naszą instalację fotowoltaiczną. Patrzyli i podziwiali.

Taka instalacja to innowacyjny pomysł, który zamienia promienie słoneczne w prąd i był traktowany wówczas w województwie śląskim jako inicjatywa modelowa. Instalacja otrzymała od Marszałka Województwa Śląskiego wyróżnienie wśród licznych inwestycji proekologicznych. Służyła zarówno ochronie środowiska, jak i kształtowaniu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, bo produkcja energii ze Słońca zmniejsza emisję dwutlenku węgla.

Bez kasy ani rusz

Na zrealizowanie tego nowatorskiego przedsięwzięcia potrzebne było dużo pieniędzy. Całkowity koszt inwestycji oszacowano na 1,135 mln zł. Skoro instalacja słoneczna była ekologicznym hitem w województwie, parafia bez problemów otrzymała dotację w wysokości 283 tys. zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Katowicach oraz pożyczkę na preferencyjnych warunkach i w połowie umarzną w kwocie 536 tys. zł, jeżeli pieniądze będą przeznaczone przez parafię na następną inwestycję ekologiczną. Do sfinansowania całości pozostało 316 tys. zł, które ks. proboszcz Józef Lenda musiał zorganizować, jako wymagany wkład własny do całości inwestycji.

Na pytanie: Czy trudno było przekonać parafian do współfinansowania projektu, ks. Józef Lenda z uśmiechem odpowiada: – Pomysł zainstalowania fotowoltaiki przedstawiałem parafianom na mszach świętych oraz spotykając się z nimi osobiście. Tłumaczyłem, na czym polega projekt i jaki wysiłek finansowy musimy

Fotowoltaiczna elektrownia na dachu sanktuarium MBNP

pomieścić jako parafia, by stać się ekologiczną parafią, a w konsekwencji uzyskać ekonomiczny skutek, czyli mieć prąd za darmo. Mówiłem, że mamy wóz, a nie mamy konia. A tym koniem będzie Słońce, które świeci nie tylko w Afry-

ogrzewania podłogowego oraz do ogrzewania siedzisk ławek pozyskiwać ze Słońca. – Pomysł był logiczny, przemyślany i rozsądny – podkreśla ksiądz.

Rozmawiał także z biskupem i przekonał go, że jeśli w Waty-

Dwa lata zmagania

Inicjatorem w 2009 roku tego nowatorskiego przedsięwzięcia był parafianin Marian Błaszkie- wicz, który pracował w Niem- czech przy budowie fotowoltaiki.

Marian Błaszkie- wicz

– Pomyślałem sobie, jeśli w Niem- czech mogą korzystać z promie- ni słonecznych, to czemu i my nie możemy ich wykorzystać. Warun- ki do tego, by zainstalować pane- le, były idealne. Kościół jest duży, dach pod odpowiednim kątem, pełna akceptacja parafian oraz in- stytucjonalna pomoc finansowa to niewątpliwe atuty, aby działać.

Przyszedł zatem czas na realiza- cję, czyli uzgodnienie projektu, roz- mowy z rejonem energetycznym, projektantem, szukanie wykonaw- cy, zakup paneli oraz ich montaż. – Nie powiem, że było łatwo i nie kosztowało nas to wiele wysiłku, bo była to przecież innowacyjna technologia, która miała przynieść ekonomiczny efekt. Cała idea naszej inwestycji to produkcja prądu z paneli i sprze-

wać na stronie pod adresem <http://www.sunnyportal.com/Templates/PublicPageOverview.aspx?page=ecd1a99e-c1e8-4b6d-b501-abb99ecada11&plant=5033404a-f6fa-41dd-8ae1-d21c755e58ff&splang=en-US>. Cały przebieg pracy fotowoltaiki można oglądać na różnorodnych wykresach.

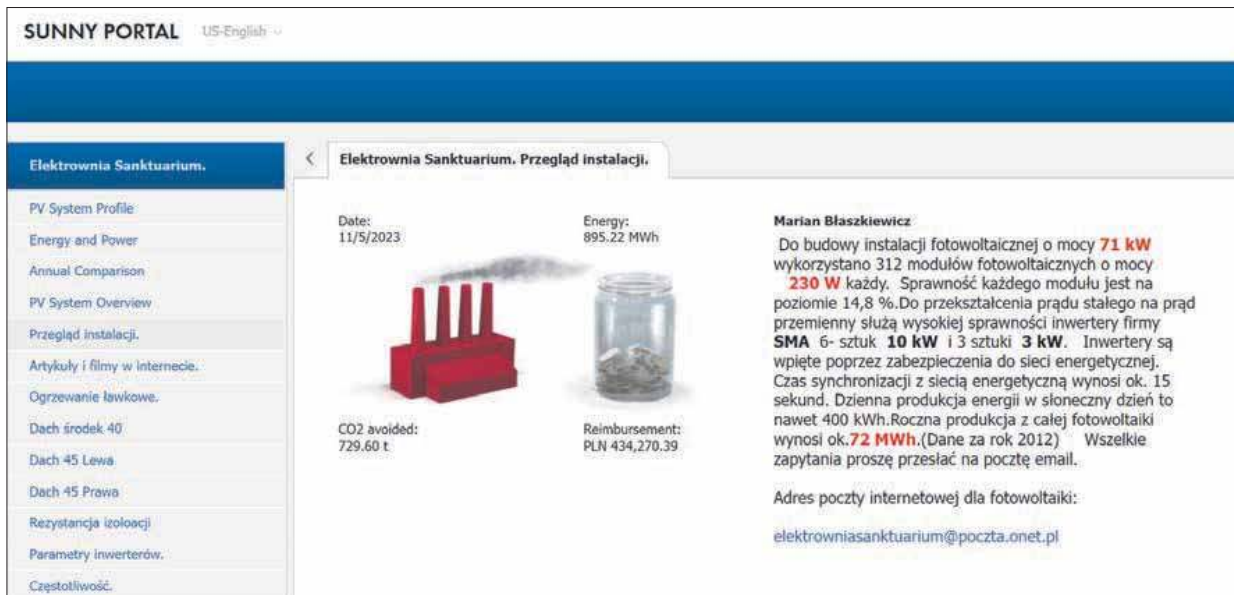
Energia rozliczana jest co dwa miesiące. Na bieżąco sanktuarium pobiera prąd, a nadwyżki sprzedaje. Pieniądze odkładane są na kon- to, bo wiadomo, że zimą produkcja prądu jest mała i za odłożone pie- niądze parafia kupuje go od dystry- butora.

Już w 2014 roku, czyli po czte- rech latach parafia spłaciła pożycz- kę i tym sposobem stała się samo- wystarczalna energetycznie.

I co dalej?

Pod fundamentami nowo wybu- dowanej plebani wykonano 18 od- wiertów o głębokości każdy około 100 m, aby połączyć je z pompą ciepła oraz zaplanowano wenty- lację budynku z odzyskiem ciepła – rekuperację. Na dachu plebani zainstalowano drugą instalację fo- towoltaiczną, z której prąd napędza pompę ciepła. – Samowystarczal- ność energetyczna to duży plus dla parafii. Dziś prąd jest bardzo drogi i trudno byłoby utrzymać parafię. To były bardzo dobre posunięcia – logiczne i przyszłościowe. Jestem zadowolony, że to wszystko działa – mówi ks. Lenda.

Wierni w sanktuarium nie marz- ną, bo działa ogrzewanie podłogo- we i siedziska ławek są podgrzewa- ne. Czują się tu komfortowo, mogą oddać się modlitwie i refleksji. A ks. Józefowi Lendzie są wdzięcz- ni za ten wyjątkowy – spośród wie- lu jaworznickich kościołów – kom- fort i jednocześnie podziwiają go za nowoczesne myślenie, za odwa-

Fragment ze strony internetowej, na której są wszystkie parametry instalacji fotowoltaicznej. Wielkość ogólnych wskaźników instalacji osiągniętych od 1 kwietnia 2011 roku do 5 listopada 2023 roku: wyprodukowana ilość energii 895,22MWh; zarobione pieniądze 434 tys. zł (należy pamiętać, że parafia zainwestowała 310 tys. zł); ograniczono emisję CO2 o 729,6 tony

ce, ale także u nas – metaforycznie przekonywał ks. Lenda.

Ksiądz argumentował, że prąd jest drogi i będzie drożał, a zainstalowane ogrzewanie podłogo- we może być wykorzystane dzie- ki temu, że prąd będzie z fotowol- taiki. Parafianie byli żywo zain- teresowani. Padało dużo pytań, była dyskusja, ale wynik tych roz- mów był pozytywny. Zgodzili się i w pełni zaakceptowali, by prąd do oświetlenia sanktuarium,

to mają fotowoltaikę, to cze- mu tu ma jej nie być? Skoro tam działa, to i tu będzie działać. Biskup Adam Śmigielski przychylnie spojrzał na projekt i zaakcep- tował plan ks. Lendy.

– Dziś traktuję to jako sukces, bo to były czasy, że samo słowo fotowoltaika było wówczas praw- ie dla wszystkich niezrozumiałe i nawet trudne do wypowiedzenia – z satysfakcją mówi ks. proboszcz Józef Lenda.

daż jej rejonowi w dzień, a w nocy zakup energii. I miało się to wszystko zbilansować, aby rachunki za prąd były niewielkie – mówi pan Marian.

Finał inwestycji nastąpił w 2011 roku, kiedy to 1 kwietnia popłynął pierwszy prąd z elektrowni na da- chu.

Jak to działa?

Pracę elektrowni fotowoltaicznej, którą zbudowano na dachu świą- tyni, można na bieżąco obserwo-

Ks. prałat Józef Lenda

gę i konsekwencję w podejmowa- niu innowacyjnych decyzji. Poza tym ksiądz jest osobą zadowoloną, uśmiechniętą, co dzień w dobrym humorze i ma zawsze wyciągniętą dłoń do wszystkich.

Mirosława Matysik

■ PS. Parafia pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Nieustającej Pomocy powstała w 1984 roku, proboszczem został ks. prałat Józef Lenda.

NIERUCHOMOŚCI

SPRZEDAM

PARCELA Sprzedam działkę budowlaną Dąbrowa Narodowa k/lasu 865m² 501 358 520

980/d

PARCELA Sprzedam działkę budowlaną Bory 516m² 501 358 520

980/d

PARCELA Sprzedam dom 118m² Centrum działka 975m² 500.000zł 501 358 520

980/d

PARCELA Sprzedam 3pokojowe mieszkanie Podłęże 298.000zł 533 433 303

980/d

PARCELA Biuro Nieruchomości Wiedza i 23-letnie doświadczenie

Jaworzno, Królowej Jadwigi 22
www.parcela.jaw.pl
tel. 32 751 91 51

**Atrakcyjne warunki
współpracy**

REBIELAK NIERUCHOMOŚCI

Jaworzno, ul. Grunwaldzka 54A
Profesjonalna obsługa zakresie
obrotu nieruchomościami,
scalania i podział gruntów.
Zapraszamy

Renata Rębielak tel. 796 500 086
Kamil Cebula tel. 535 858 520

Nowe domy Dąbrowa
Narodowa oraz Centrum,
480 000 zł

577/d/14

Mieszkanie z ogródkiem
Pszczelnik, 60,17 m²,
239 500 zł

577/d/14

Sprzedam mieszkanie 62,48m² do remontu
Jaworzno Podłęże Al. Piłsudskiego 21 I piętro
tel. 507 090 211,
605 408 336

42/d/23

KUPIĘ

Kupię mieszkanie lub dom
płatę GOTÓWKĄ
– 601 919 961

453/d/14

WYNAJEM

Noclegi 608-406-092

185/d/18

REBIELAK NIERUCHOMOŚCI

Jaworzno, ul. Grunwaldzka 54A
Profesjonalna obsługa zakresie
obrotu nieruchomościami,
scalania i podział gruntów.

Zapraszamy
Renata Rębielak tel. 796 500 086
Kamil Cebula tel. 535 858 520

**Masz wąską działkę?
Przyjdź!
Scalimy ją.
Tel. 535 858 520**

Pilnie poszukujemy
mieszkań, domów, działek
na sprzedaż.
tel. 535 858 520

577/d/14

PARCELA Wynajmę wyposażone mieszkanie Podłęże 533 433 303

980/D

Wynajmę garaż ul. Chopina
tel. 601-962-462

39/d/23

Szukam mieszkania do
wynajęcia 2 pokoje + kuchnia,
dla rodziny z Ukrainy na
terenie Łubowca, Dąbrowy
Narodowej lub Osiedla Stałego
606-946-074

48/d/23

PRACA

DAM PRACĘ

Zatrudnię pracowników
budowlanych
tel 512 184 739

14/d/23

**Brukarzy i pomocników
do robót drogowych
z Jaworzna i okolic
zatrudnię. Tel.32-615-
55-49 pn-pt 7.00-14.00.**

28/d/23

SZUKAM PRACY

Sprzątanie, mycie okien i
pomoc przy osobach starszych
tel. 797 205 012

29/d/22/bezp.

Szukamy pracy- sprzątanie,
mycie okien, prace w
ogrodzie, zakupy tel. 574-
166-969

bezp

Rencista z II grupą poszukuje
pracy w charakterze
dozorcy, stróża, portiera, tel.
695 922 688

bezp.

Podejmę opiekę nad osobą
starszą lub dzieckiem posiadam
doświadczenie, tel. 514
495 982

bezp.

BIURO NIERUCHOMOŚCI DOMY, MIESZKANIA, DZIAŁKI KUPNO, SPRZEDAŻ

<https://jaworzno.wgn.pl/>

Zaopiekuję się osobą starszą,
sprzątanie, gotowanie
tel. 508 158 076

bezp.

Opieka i nauka dla dziecka,
odrabianie zadań domowych,
przygotowanie do sprawdzianów
ze wszystkich przedmiotów na
poziomie szkoły podstawowej i
gimnazjalnej, nauczyciel dyplomowany
tel. 509 343 258

bezp.

Pomoc przy osobach starszych
pielęgnacja, zakupy,
sprzątanie tel. 785 478 139

bezp.

Opiekunka ewentualnie
pielęgniarska w Jaworznie lub
okolice, godziny nie odgrywają
roli tel. 509 596 608

110/d/19

Szukam pracy dodatkowej -
opieka nad osobami starszymi:
przygotowanie posiłków,
utrzymanie czystości w domu,
pomoc w codziennych czynnościach,
umawianie wizyt lekarskich
tel. 535 115 155

57/D/21/B

Kobieta lat 43 szuka pracy przy
sprzątaniu i podobnych obowiązkach.
Tel 730-030-554

8/d/23

Mężczyzna lat 43, byłym
górnikiem, szuka pracy. Tel.
783-606-543

9/d/23

Szukam pracy – sprzątanie,
mycie okien, pomoc starszym
osobom tel. 508 417 352

23/d/22

USŁUGI

**Usługi remontowe,
malowanie, kafelkowanie,
gładź gipsowa,
suche tynki
tel. 660 320 621**

201/d/14

Od nowa ocieplenia elewacji,
20 lat doświadczeń,
prace ogólnobudowlane
664-781-745

46/d/22

NAPRAWA TELEWIZORÓW
u klienta Bajda Krzysztof,
serwis RTV
tel. 32 752 95 99,
603 090 508

98/d

**CYKLINOWANIE - www.
parkiety-renowacja.pl,
tel. 692 411 469**

1100

ANTENOWE RTV/SAT,
alarmy, domofony, wideodomofony,
tv obserwacyjna, komputer. LAN/
WiFi - montaż, naprawa.
„PREWEN” tel. 32 757 18
84, 502 863 471

88/d/18

KOMPUTERY – usuwanie
problemów. Dojazd bezpłatny
502 863 471

88/d/18

Udrażnianie, czyszczenie
kanalizacji 505 828 444

33/d/19

Przywóz kruszyw (różnego
rodzaju) 505 828 444

33/d/19

**Cyklinowanie
www.parkieci.com.pl,
602 578 174**

29/d/15

Podbudowa, układanie
kostki brukowej 505 828 444

33/d/19

Wynajem toalet przenośnych
505 828 444

33/d/19

Usługi mini koparką oraz
koparko-ładowarką
505 828 444

33/d/19

**Przeprowadzki kompleksowo
Utylizacja 32
220 64 27, 531 944 531**

933/d

Ocieplenia, ocieplenia poddaszy,
odnowa elewacji, prace ogólnobudowlane
tel. 604-478-121

46/d/22

Dachy, uszczelnianie, śniegołapy
tel 731 181 738

13/d/23

**Dachy krycie gonty papowe,
papa termozgrzewalna
tel. 605 835 147**

20/d/23

SZYBKA POŻYCZKA Z KOMORNIKIEM

32-260-00-33, 516-516-611

Pośrednik CDF S.C.

firmy

MATPOL FINANSE Sp. z o.o.

22/d/22

Praca: technik i magister farmacji
do apteki w Jaworznie

Apteka w Jaworznie szuka pracowników.

- Przyjmę do pracy na stanowisko technika farmacji w pełnym wymiarze godzin.
- Przyjmę do pracy na stanowisko magistra farmacji w pełnym wymiarze godzin.

Telefon kontaktowy: 604 459 191

MOTORYZACJA

SPRZEDAM

**Sprzedam Hyundai i30
CW rocznik 2010. Tel.
602 693 821**

DW

KUPIĘ

**Skup aut, osobowe,
dostawcze. Cafe lub
uszkodzone. Tel. 531
666 333**

310/d/14

**Kupię każdą TOYOTĘ,
również uszkodzone.
Najlepsze ceny 531 666
333**

310/d/14

Skup aut całych i rozbitych.
Tel. 509 675 586

13/d/22

USŁUGI MOTORYZACYJNE

**Kasacja pojazdów,
wystawiamy zaświadczenia,
dojazd gratis. –
Auto skup tel. 606 482
571, 32 623 91 52**

92/d/15

JARMARK

KUPIĘ

Kupię adapter kasetowy
VHS – zwany kasetą-matą
tel. 32 751-91-30

DW

Kupię książki, płyty
muzyczne. Dojazd. Gotówka
509 675 586

2/d/18

**Przyjmę do pracy
osobę do prac
gospodarczych
(złota rączka)
tel. 602-217-373**

47/d/23

NAUKA

Nauczyciel muzyki udzieli
lekcji gry na pianinie i syntezatorze,
udziela korepetycji z przedmiotów
muzycznych i gry na instrumentach.
Możliwość dojazdu do klienta tel.
880 850 200

bezp

Matematyka tanio
501 775 485

40/d/23

INNE

Noclegownia przyjmie:
odzież męską (spodnie, swetry,
buty, bielizna, kurtki), pościel,
ręczniki (w dobrym stanie) itp.
oraz sprzęt komputerowy dla
naszych podopiecznych,
zapewniamy transport tel. 32 615 19 30
czynny od 8.00 – 18.00

bezp.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Remont od A do Z gładzie,
malowanie 605 835 147

54/d/17

Będzie się działo ...

8 listopada – godz. 12.00,
Święto Służby Cywilnej,
Atelier Kultury, ul. Mickiewicza 2

9 listopada – godz. 17.00,
Zaduszki z Jedyńką, Atelier Kultury,
ul. Mickiewicza 2

10 listopada – godz. 18.00,
Koncert Archetti i eM Band „Po Polsku”,
MDK, ul. Inwalidów Wojennych 2

11 listopada 2023 r. – miejskie
uroczystości z okazji Narodowego
Święta Niepodległości

11 listopada – 5. edycja Biegu
Patriotycznego, start godz. 11.11,
Ośrodek Wypo-

czynkowo-Rekreacyjny „Sossina”
ul. Bukowska 10
11 listopada – godz. 16.00 i 18.00 – Spektakl Porwa-

nie – nowa komedia Artura Barcisia,
MDK, ul. Inwalidów Wojennych 2

12 listopada – godz. 17.00,
koncert zespołu Baciary, MDK,
ul. Inwalidów Wojennych 2

12 listopada – godz. 19.00, koncert
multiinstrumentalisty rodem z Chicago
Jamiaha Rogersa, Jazz Club

„Muzeum”, ul. Poczтова 5

13 listopada – godz. 10.00,
Konferencja – Bezpieczeństwo
jaworznickich szkół, MDK,
ul. Inwalidów Wojennych 2

#BliskoWaszychSpraw

porozmawiaj z prawnikiem przez telefon

JUŻ DZIŚ UMÓW SIĘ NA BEZPŁATNE PORADY PRAWNE I PORADY OBYWATELSKIE

693-363-145
marcinkozik@op.pl

Jakub Dąbek

- Kolejna sprawa dla ciebie, detektywie.
- Nie mogłem się doczekać sąsiedzie, kiedy przyjdiesz z czymś nowym. Kto kogo ściga i za co?
- Ale ty jesteś konkretny.
- W końcu detektyw jestem.
- Nasz kochany dyrektor z zarządu dróg i mostów znów nadaje.
- Na kogo tym razem?
- Tym razem na radnego, prezesa spółdzielni i to nie w zwykłym trybie, bo prokuratora na niego chce nasłać.

permanentna powieść satyryczna
pisana przez życie – odc. 579

- I co niby radny zrobił dyrektorkowi?
- Według pisma miał zarzucić mu, że w drogach i mostach są jakieś nieprawidłowości, z czym dyrektor się nie zgadza.
- Myślisz, że będzie z tego jakiś proces?
- Myślę, że na razie to dyrektor musi nauczyć się lepiej doniesienia pisać.
- A co z nieprawidłowościami?
- Staropolskie przysłowie mówi: uderz w stół, a nożyce się odezwą.

Przyślij ciekawe zdjęcie

Drzewo tlenowe
wyrosło na ulicy
Sławkowskiej
w ruinach domu.

Jan

Pomoc sąsiadka

Albąbk! przed lajy śpiewały:
*Jak dobrze mieć sąsiada
on wiosną się usmiechnie,
jesienią zgodą,
a zimą ci pomoże
przy węglu i przy koksie...*

Idąc tropem słów piosenki, nasz rząd uruchomił program o nazwie „pomoc sąsiadka”. Pomoc ma polegać na tym, że sąsiad lub sąsiadka przyjdzie, usmiechnie się, pomoże w pracach domowych, posiedzi przy kawie w swojego sąsiada. A ponieważ idzie zima, to wieczory będą coraz dłuższe i odwiedzin sąsiadki się przydadzą. Podobno sąsiedzi mają mieć za tę przysługę płacone. Płatnikiem za pomoc sąsiadką ma być gmina. Na jakich zasadach i ile pieniędzy ma otrzymać sąsiad oraz skąd gmina ma wziąć pieniądze, tego na razie nie wiemy. Najważniejsze, że hasło brzmi dumnie.

Ku przestrodze

Do dzików już się przyzwyczailiśmy i widok ich nie jest dla nas taki straszny. Nie dziwimy się, że przechoďą przez ruchliwą ulicę czy rżną trawniki w centrum miasta. Nieco inaczej jest z lisami, które coraz częściej widzimy w okolicy śmietników. Lis napotkany w lesie, widząc człowieka, unyka – i to szybko, bo się boi. Inaczej jest z isem spotkany kół śmietnika. Bezcennie patrzy na człowieka, nie ucieka i strach przeć obok takiego, bo nie wiadomo, czy nie zaatakuję. Znawcy tematu twierdzą, że są to zwierzęta chore i to pewnie na wściekliznę. Należy je omijać z daleka, podobnie jak napotkane dziki.

Nie skacz, bo...

Ostatnio dowiedzieliśmy się, że dyrektor MZDiM-u pan Paweł Bednarek został pouczony przez panią sekretarz miasta Jaworzna. Pouczenie dotyczyło zasad i formy udzielania odpowiedzi radnym na interpelacje. Okazuje się, że pan dyrektor nie umie albo nie chce czy też nie potrafi w należyty i godny sposób odpowiedzieć na pytania radnych. Panie dyrektorze, albo musi pan wrócić do szkoły, gdzie uczył dobrych manier albo forą ze dwóra za brak szacunku do najwyższej jaworznickiej władzy oraz za brak taktu i kultury. A poza tym radny to przedstawiciel mieszkańców naszego miasta, więc obrażając go, obraża pan mieszkańców Jaworzna. Nie uchodzi, by taki osobnik płałował stanowisko dyrektorskie, nie uchodzi. Choć ktoś może mieć odmienne zdanie i sympatyzując z postawą pana dyrektora, powie np. coś takiego: Oj, Pawełku, Pawełku! Nie skacz radnym po głowach, bo... się spocisz.

Ostatnia chwila

Ciniesz zobaczyć 60 dkg złota i tyle samo srebra, 11 rubinów, 80 szafirow i granatów, 80 sztuk pereł i pół metra jedwabnego aksamitu? To muzeum w Chrzanowie zaprasza. A co można obejrzeć? Insignia królewskie. Co prawda nie są to oryginalny, tylko repliki, ale warte zobaczenia, bo oryginalów w Polsce nie mamy. Po trzecim rozbiore Polski, czyli w 1795 roku zostały zrabowane przez Prusaków z Krakowa i wywiezione do Wrocławia, a potem zniszczone w Królewcu. Na podstawie zachowanej dokumentacji z koronacji Stanisława Augusta Poniatowskiego zrekonstruowano „koronę Chrobrego” oraz jaskółko i berto królewskie. Insignia te można zobaczyć tylko do połowy listopada. Zostało więc niewiele czasu.

Przypisana wina

Piszę do gazety
Ręka mi się zgina
To też
Opozycji wina.

Nie ma rząd kasy
Jaka to przyczyna
Wiadomo z góry
Opozycji wina.

Rząd rządził w tej
Starej tradycji
Przegrał wybory
Wina opozycji.

W wojsku
Jest dymsi
Wielki grad
Ochodzą z Policji.
Premier twierdzi
Że to wina opozycji.

Premier bogaty
Jak Szejk
Z ludzi robi kpinę
O tym
Cicho sza.

Przypisuje opozycji winę.
Na wsi chcą
Karmi świnie
W starej tradycji
Na każdym kroku
W dzień i w nocy
Wina opozycji.

Ta władza ma
Przed ludźmi
Wielki lek
Nawet w
Heblowanej desce
Wypadł sęk.

Kto rozwiąże
PiS-u te zagadki
To nie są
PiS-u
Leczą opozycji
Wpadki.

Jesienne są
Oszronione kamienie
Po wyborach
Niech każda
Partia oczyści
Sumienie.

Kto dzisiaj
O trzecią drogę
Pyta
Niech w każdym
Domu nowa era
Nowiną zakwitła.

Droga będzie
Trudna nietaskawa
Nie pomogą w Sejmie
Gromkie brawa.

Już głosy wyborcze
Potoczył czas na stół
W tym same pliki
W ciszy i spokoju
Bo już znamy
Wyborcze wyniki.

Cośmy 15 października
Wybrałi
Zebysmy znówu
Nie narzekali.

Jan Ryszard Drag

Jaworzno mało znane – Ostatnia droga...

W pierwszych dniach listopada, jak co roku zresztą, swoje myśli kierujemy do tych, których nie ma już wśród nas, którzy odeszli w swą ostatnią drogę ku wieczności. Nie jest bowiem niczym zaskakującym, że śmierć jako taka jest rzeczywistością o charakterze społecznym i na swój sposób masowym, a dotyczy wszystkich nas bez wyjątku.

Poprzez stulecia, pokolenia i dekady wokół śmierci narosło wiele przesądów, chciałoby się powiedzieć legend i przekonań, które na pozór wydają się zupełnie irracjonalnymi, a jednocześnie takimi, wobec których większość z nas zachowuje dystans. Rzeczywistość śmierci zresztą oraz wszystko to, co jej dotyczy, na przełomie wieków zmieniała się diametralnie. Dziś to,

co dotyczy zgonu czy pochówku przypominają swego rodzaju branżę, dobrze zorganizowaną zresztą. W przeszłości wszak wyglądało to zupełnie inaczej. Kiedy umierał domownik – wszyscy przy nim czuwali. W oczekiwaniu na zgon budzono wszystkich domowników, a nawet zwierzęta, obawiając się tego, że ci, którzy spać będą w czasie czyjegoś odchodzenia, mogą być przez umierającego podciągnięci na drugą stronę. Kiedy umarł człowiek, w jego ręce wkładano świecę, która oświecać miała drogę ku wieczności. W domach zatrzymywano zegary oraz zaśniano lustra. Powszechne było także przekonanie, że denata należy pochować przed niedzielą, w innym przypadku w najbliższym czasie umrzeć mógł wedle powszechnego przekonania kolejny członek rodziny. Zmarłego ubierano i myto w domu. Wkładano także w domu do trumny. Ciało przebywało w domu od śmierci aż do dnia pogrzebu. Natomiast kiedy trumnę wynoszono na zewnątrz, spodem trumny uderzano trzy razy o próg, by dusza opuściła miejsce swego ziemskiego bytowania.

Do kościoła i na cmentarz zmarłego niesiono w kondukcje na ramionach, karawany pojawili się później. Zresztą nie każdego było na stać. Z dalszych wiosek do kościoła parafialnego wieziono zmarłych na furmankach. Działo się tak również parafii jaworznickiej, która oprócz samego Jaworzna obejmowała szereg okolicznych wsi. Co bardziej zasłużonych chowano w obrębie lub podziemiach kościoła. Dotyczyło to również kościoła św. Wojciecha w Jaworznie. W „katakumbach” chowano księży, wójtów, sołtysów, fundatorów. Zasiłzonych chowano także w centralnym punkcie cmentarza, który niegdyś okalał stary kościół (Plac św. Jana), gdyż uchoďił on za najbardziej czcigodny. Co ciekawe, bezpośrednio przy budynku kościelnym chowano niejednokrotnie tych, którzy pożegnali się ze światem na skutek samobójstwa bądź

Kondukt żałobny w jaworznickim Długoszyńie – lata 60. XX wieku – (ze zbiorów rodziny Piętek)

Wyprawienie zmarłego z domu – lata 60. XX wieku (ze zbiorów rodziny Piętek)

w stanie grzechu ciężkiego. Wierzone bowiem, że w czasie deszczu, woda spływająca z dachu budynku poświeconego, spływając na mogiły, uatwia grzesznikom uzyskanie zbawienia, oczyszczając ich mogiły. Co do zasady jednak samobójców chowano częściej na rogach cmentarza bądź pod przysłowowym płotem. Chowani oni byli zresztą w nieheblowanych trumnach, co stanowiło swego rodzaju stygmatyzację ich postępków, kończącego ich ziemskie bytowanie.

Pod płotem chowano także np. innowierców. Tak się działo również w Jaworznie. Członkowie niewielkiej wspólnoty luterkańskiej, pomimo, że byli zżyci ze społecznością Jaworzna i mieli zgodę na pochówek na pechnickiej nekropoli, mogli spocząć pod płotem właśnie, bo takie miejsce zarezerwowane było także dla innowierców.

W przeszłości wierzone także, że dusza opuszcza ciało dopiero w momencie, gdy kondukt żałobny przekraczał bramę cmenta-

rza. Stąd wzięto się przeświadczenie o tym, że na cmentarzu trumna z ciałem jest nieco cięższa, bo nie zawiera w sobie już ludzkiej duszy.

Na finale pochówku na trumnę sypano też garść ziemi. Stąd miało się wiać powiedzenie „niech Ci ziemia lekka będzie”. Wszystkie opisane zwyczaje czy przesady dotyczyły oczywiście zarówno terenu naszego miasta, jak i niemal całego kraju. Oczywiście zdarzają się pewne różnice, ale co ciekawe, jest cały zasób przeświadczeń, będących wspólnym mianownikiem dla nas wszystkich. Są one nadal „modne” i „aktualne” – nawet wśród ludzi młodszych i nieuchodzących za przestarzałych. Do dnia dzisiejszego do trumny bliskich wkładamy często przedmioty, do których za życia byli przywiązani. Do najpopularniejszych należą papierosy, alkohol, różaniec, książeczka do nabożeństwa, ulubiona książka, gadżet czy pieniądze.